2012 • 193 STYCZEŃ • JANUÁR CENA • ÁRA : 200 Ft

polonia węgierska

a magyarországi lengyelek havilapja

NOWA MOŻLIWOŚĆ
EGZAMIN ECL
Z JĘZYKA POLSKIEGO

CHARYTATYWNIE
KUP PAN GIEWONT!

POLAK POTRAFI!
GDZIE SIĘ UBRAĆ PO POLSKU?

SPOTKANIA OPŁATKOWE

MIESIĘCZNIK WĘGIERSKIEJ POLONII
A MAGYARORSZÁGI LENGYELEK HAVILAPJA

Pismo Ogólnokrajowego Samorządu Polskiego z kwartalnym dodatkiem GŁOS POLONII

Az Országos Lengyel Nemzetiségi Önkormányzat lapja a GŁOS POLONII negyedévi mellékletével

polonia węgierska

Odpowiedzialny wydawca
Felelős kiadó

dr Csúcs Lászlóné Halina

Redaktor naczelny
Főszerkesztő

Katarzyna Desbordes-Korcsev

Redaktor graficzny
Grafikai szerkesztő

Lulu Balmer

Redakcja
Szerkesztőség

1102 Budapest, Állomás u. 10.
Telefon: +36 1 2613479
e-mail: polweg@polonia.hu

Dzień redakcyjny
Szerkesztőségi nap
poniedziałek / hétfő
10⁰⁰-14⁰⁰

Drukarnia
Nyomda

Edycja online
Online kiadás
http://polonia.hu/dokumentumok/poloniawegierska/pw193.pdf

HU ISSN: 1417-5924

Ukazuje się w każdym miesiącu dzięki pomocy finansowej budżetu centralnego Republiki Węgierskiej, za pośrednictwem Ogólnokrajowego Samorządu Mniejszości Polskiej oraz dzięki wsparciu finansowemu Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie" ze środków Senatu Rp.

Megjelenik minden hónapban az Országos Lengyel Kisebbségi Önkormányzat közvetítésével, a Magyar Köztársaság központi költségvetésének köszönhetően, valamint a LK Szenátus és „A Keleten Élő Lengyelek" Alapítvány segítségével.

PDF Nyomda, Budapest

SPIS TREŚCI / TARTALOMJEGYZÉK

POLAK POTRAFI — EMÍGY BOLDOGUL A LENGYEL
4 Gdzie się ubrać po polsku - Dana Lengyel Divat

ŚWIĘTA BOŻEGO NARODZENIA — KARÁCSONY
6 Spotkanie opłatkowe dla Seniorów.
Érd: spotkanie opłatkowe
Polonijna Wigilia
7 Święta w Miszkolcu
Opłatek u Bemowców
8 Polonijne spotkanie wigilijne w Ambasadzie RP.
Spotkanie świąteczne z polskimi ekspatami
Wieczór bożenarodzeniowy w Győr
9 Noworoczne spotkanie w Egerze
Węgierska choinka dla polskich dzieci

WYSTAWA — KIÁLLÍTÁS
9 Bye-bye Báthory Expressz!
10 Polonia w obiektywie Basi Pál
11 80 lat w służbie piękna

Z ŻYCIA SZKOŁY POLSKIEJ — A LENGYEL ISKOLA HÍREI
12 Egzaminy z języka polskiego jako obcego

WIEŚCI Z SPK — AZ SPK HÍREI
14 Boże Narodzenie w Szkolnym Punkcie Konsultacyjnym

WIADOMOŚCI — HÍRADÓ
15 Współpraca środkowoeuropejska
Polska prezydencja w Radzie Unii Europejskiej

Z BIBLIOTEKI K. SUTARSKIEGO — SUTARSKI K. KÖNYVTÁRÁBÓL
16 Niepodległość Polski w świetle literatury

NA GRANICY KULTUR — KULTÚRHATÁR
17 Hymn o północy

Z ŻYCIA PARAFII — A PLÉBÁNIA ÉLETÉBŐL
18 Pasterka. Sylwester
19 Oddając głos innym...

KRONIKA — KRÓNIKA
19 Co było w grudniu? Co będzie w lutym?

INFORMACJE Z POLSKI — LENGYELORSZÁGI HÍREK
22 Trzech Króli
Kup Pan Giewont! O Finale WOŚP
23 Na polskich drogach

KTO TY JESTEŚ? — POLAK MAŁY! — GYEREKROVAT
24 Bajka na dobranoc – Literowe miasto
Jaś i Małgosia poznają świat – O samorządzie

Prenumerata PW i GP

Roczna prenumerata miesięcznika *„Polonia Węgierska"* (12 numerów) i jego kwartalnego dodatku *„Głos Polonii"* (4 numery) na rok 2012 wynosi dla prenumeratorów:

- indywidualnych (po 1 egzemplarzu) – 4.000 forintów/rok
- zbiorowych (samorządów, po 5 egzemplarzy) – 20.000 forintów/rok.

Przyjmujemy również zamówienia na numery wcześniejsze - można je zgłaszać na analogicznych warunkach. Formularze czekowe dostarczamy pocztą lub można je odebrać na miejscu w biurze OSMP i w Redakcji PW.

Redakcja z wdzięcznością przyjmuje także większe sumy wpłat prenumeraty od osób oraz instytucji i samorządów, jeżeli ich stan finansowy to umożliwia na warunkach ofiarodawcy. Wsparcie finansowe zaofiarowane Redakcji prosimy przekazywać na konto K&H:10400157-00026536-00000004. W rubryce „Közlemény" prosimy wpisać „Lapkiadás támogatás" (wsparcie dla pisma).

A PW és a GP előfizetése

A *„Polonia Węgierska"* havilap éves előfizetése (12 szám) és negyedéves melléklete, a *„Głos Polonii"* (4 szám) 2012. évre:

- egyéni előfizetőknek (egy példány) – 4.000 Ft/év;
- a közösségi előfizetőknek (önkormányzatok, 5 példányban) – 20.000 Ft/év

Vállajuk a korábbi számokra vonatkozó rendelések teljesítését – azonos feltételek mellett. A csekket elküldjük postán, de igényelhető helyben, az OLKÖ irodájában és a PW szerkesztőségében is.

A szerkesztőség hálásan elfogad nagyobb előfizetői összegeket is úgy magánszemélyektől, mint intézményektől, ha ezt pénzügyi kondíciójuk lehetővé teszi, a felajánló feltételei szerint. A szerkesztőségnek felajánlott pénzügyi támogatást a K&H bankban lévő számlára kérjük utalni: 10400157-00026536-00000004. A „Közlemény" rovatba kérjük beírni: „Lapkiadás támogatás".

polonia węgierska

„Połowy dzieła dokonał, kto je zaczął" mawiali starożytni… faktycznie wielka praca za nami, a jej efekty trzymacie właśnie Państwo w dłoniach. Niniejszy numer *„Polonii"* jest pierwszym, który został zredagowany przez nowy zespół redakcyjny, a każdy początek to wielkie wyzwanie, wielka niewiadoma, wielka przygoda i … tylko połowa dzieła. Dla mnie osobiście najnowszy numer *"Polonii Węgierskiej"* jest właśnie takim początkiem, i takim wyzwaniem.

Podczas prac redakcyjnych wytrwale szukaliśmy nowego charakteru naszego wspólnego czasopisma. Chcieliśmy, żeby stało się takim, po które chętnie sięgają wszyscy przedstawiciele Polonii: i babcie i ich wnuki, zapracowani ojcowie rodzin i matki z wózkami, mieszkający tu od lat i nowoprzybyli, osiedleni w Budapeszcie i na prowincji. I muszę przyznać się, że po wielu próbach i niezliczonych odrzuconych pomysłach stwierdziliśmy niezbicie, że sami nie damy rady. Potrzebujemy pomocy i rady wszystkich ludzi, którym los prasy polonijnej na Węgrzech nie jest obcy, a sprawy Polaków bliskie sercu i znane. Dlatego proszę, przyłączcie się do naszej pracy: napisaniem artykułu, nadesłaniem wiadomości, dobrej rady czy krytyki. Tylko w ten sposób będziemy mogli rozwijać się i służyć Wam, Drodzy Czytelnicy, jako polsko- i węgierskojęzyczne medium, które dostarcza informacji użytecznych w życiu codziennym, pomaga rozwiązywać aktualne problemy emigrantów, pośredniczy w przekazywaniu opinii oraz przechowuje pamiątki i wspomnienia.

W Nowym Roku życzę Państwu, sobie i *„Polonii Węgierskiej"* powodzenia, wyzwań i sukcesów, zdrowia i spokoju, i wielu takich chwil, które na zawsze pozostaną w pamięci.

Katarzyna Desbordes-Korcsev

„Aki megkezdte, felét elvégezte a munkának" mondták az ókorban… ténylegesen nagy munkán vagyunk most túl, melynek eredményét most tartják a kezükben. A *„Polonia Węgierska"* jelenlegi száma, az első, egy teljesen új szerkesztőség tevékenységének a gyümölcse, és mint az összes kezdet nagy kihívás, nagy bizonytalanság, nagy kaland, és… a munkának csak a fele igazán. Nekem személyesen ez a legfrissebb szám egy ilyen kezdet, és egy ilyen kihívás is egyben.

A szerkesztőségi munkálatok folyamán kitartóan a közös folyóiratunk új arculatát kerestük. Az volt a célunk, hogy olyanná váljon, amihez mindig szívesen fordul a lengyel kisebbség valamennyi tagja: a nagymamák és az unokáik, az elfoglalt családfők és babakocsis kismamák, azok, akik már régen itt élnek és azok, akik frissen érkeztek, akik Budapesten, és azok is, akik vidéken laknak. És bevallom őszintén, hogy többszöri próbálkozás és számtalan eldobott ötlet után be kellett látnunk, hogy egyedül kevesek vagyunk hozzá. Szükségünk van mindenkinek a segítségére, akiknek fontos a magyarországi lengyel kisebbségi sajtó sorsa, és akiknek a lengyel ügyek nem ismeretlenek és közel állnak a szívükhöz. Ezért kérem, csatlakozzanak a munkánkhoz: egy új cikk megírásával, érdekes információk beküldésével, jó tanáccsal illetve kritikákkal. Csak így fejlődhetünk, csak így tudjuk szolgálni Önöket, Kedves Olvasóink, mint az a lengyel- és magyar nyelvű médium, melynek célja a mindennapokban hasznosítható információk szolgáltatása, a betelepülők aktuális problémáinak megválaszolása, vélemények közzététele, illetve emlékek és beszámolók megőrzése.

Az Új Év alkalmából őszintén kívánok Önöknek, magamnak és *„Polonia Węgierská*nak" siker koronázta kihívásokat, egészséget, nyugalmat, és sok olyan pillanatot, mely örökre az emlékezetünkben marad.

Desbordes-Korcsev Katarzyna

EMÍGY BOLDOGUL A LENGYEL

Szanowny Czytelniku!

Ilu ludzi, tyle losów, tyle powodów, że się tu znaleźliśmy, planów na przyszłość, problemów z teraźniejszością. Dzieli nas właściwie wszystko, łączy najważniejsze: korzenie i wspólny język ojczysty… bywa on tradycyjnie rozumianym, wyssanym z mlekiem matki, bywa wybranym, ale na pewno dla większości z nas jest i pozostanie najważniejszy. Często wraz z przedłużaniem – czasami w prawdziwą, stabilną, zasiedziałą nieskończoność – naszego pobytu i, co za tym idzie, postępującą znajomością języka węgierskiego zapominamy, że jest wśród nas wielu rodaków, którym brak (jeszcze) znajomości języka bratanków utrudnia i uprzykrza wiele codziennych czynności… a przecież jesteśmy wspólnotą, wspólnotą języka i, jak sadzę, chcemy i potrafimy sobie pomagać.

Dlatego my, pracownicy redakcji „Polonii Węgierskiej", podejmujemy się pośredniczyć w organizacji takiej pomocy. Chcielibyśmy na łamach naszego miesięcznika regularnie przedstawiać sylwetki i miejsca pracy naszych Rodaków i mówiących po polsku Węgrów: lekarzy, szewców, prawników, zegarmistrzów, pracowników punktów usługowych, opiekunek do dzieci... Mamy nadzieje w ten sposób, w chociaż minimalnym stopniu, uczynimy Wasze życie łatwiejszym, rozwiązanie wielu codziennych problemów prostszym, szybszym i dokładniejszym. Mamy nadzieje, że z czasem rubryka ta samoistnie przekształci się w polskojęzyczne pośrednictwo: dam pracę/szukam pracy. Dlatego jeżeli mówicie po polsku i szukacie pracy, lub poszukujecie mówiącego po polsku pracownika na jakiekolwiek stanowisko, do jakiegokolwiek, nawet jednorazowego zadania prosimy, zgłaszajcie się do naszej redakcji! ■

Kedves Olvasó!

Különbözőségeink dacára van valami, ami összeköt és összetart itt minket: a szép lengyel nyelv. Van, akinek valódi anyanyelve, van, akinek választott, de mindenkinek egyformán fontos. Gyakran azzal, hogy a magyarországi tartózkodásunk kezd kellemes végtelenséggé válni és ezzel nő és tökéletesedik a magyar nyelv ismeretünk is, elfelejtjük, hogy bőven akadnak közöttünk, akik frissen érkezve még nem vették ezt az akadályt. Így a mindennapokban, a mindennapi ügyek intézésében nehézséget jelent nekik a magyar nyelv használata.

Meggyőződésem, hogy mi, a magyarországi lengyelek közössége, segíteni tudunk egymáson ezen a téren is. Mi, a saját részünkről vállaljuk e segítség szervezését és közvetítését a szerkesztőségen keresztül. Szeretnénk a „Polonia Węgierska" lapjain rendszeresen bemutatni az itt dolgozó lengyeleket, illetve lengyelül beszélő magyarokat, a munkahelyüket, szakmájukat... az orvosokat, cipészeket, jogászokat, órásokat, dadusokat.

Nagyon remélem, hogy ezzel sokak élete valamelyest könnyebbé, egyszerűbbé és a mindennapi dolgok megoldása gyorsabbá és pontosabbá válik. Továbbá célunk, hogy e rovat idővel egyfajta munkát adok-keresek jellegű felületté alakuljon, így várjuk mindenkinek a jelentkezését, aki beszél lengyelül és munkát keres vagy munkát tud adni! *KDK* ■

Przy głównej ulicy Dunaharaszti, gdzieś pomiędzy kościołem parafialnym a przychodnią zdrowia przycupnął malutki sklep z ubraniami dla pań w całości poświęcony produktom polskich firm odzieżowych. Króluje w nim niepodzielnie Polka, Danuta Havasi, ulubienica okolicznych modniś. Sklep *Dana Lengyel Divatáru* działa nieprzerwanie od 2006-ego roku i od tego czasu zyskał już sobie całkiem liczne grono wiernych węgierskich klientek, które przyciąga miła obsługa, przystępne ceny oraz jakość i ciekawy styl polskiego wzornictwa. Zdarzają się również, choć w bardzo symbolicznej ilości mieszkający w najbliższej okolicy klienci polscy – ich najczęściej najpierw zainteresuje polskość sklepu wyraźnie zaznaczona na szyldzie… później jednak oni też poddają się urokowi pani Danuty i sprowadzanych przez nią sukienek. Warto zauważyć, że chociaż głównym profilem sklepu są suknie wieczorowe i balowe za rozsądne pieniądze, to wraz z przemijaniem karnawału i zbliżaniem się wiosny i lata w znacznej mierze ustępują miejsca eleganckim bluzkom i kostiumom.

Wszystkim paniom, które cenią sobie polską gościnność z jednej, profesjonalizm obsługi i jakość oferty z drugiej, a, co może i najważniejsze, zwykłą babską przyjemność płynącą z rozmowy o ciuchach po polsku, z własnego doświadczenia sklepik ten polecam. ■

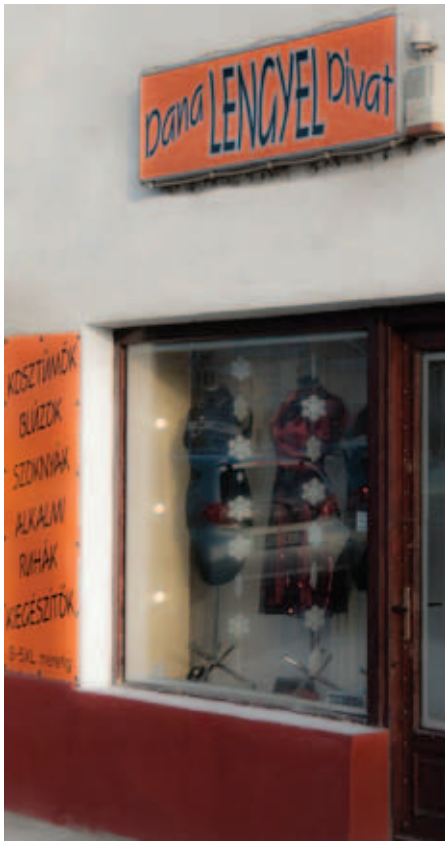

Dunaharaszti fő utcáján, valahol a katolikus plébánia és a gyermekorvosi rendelő között található az a kis női divat bolt, melynek kínálata teljes egészségében lengyel gyártók termékeiből áll. A 2006 óta folyamatosan működő üzletet a lengyel Havasi Danuta vezeti. Az évek során kialakult rendszeresen vissza-visszatérő elégedett női ügyfeleket a kedves kiszolgálás, a kínált áruk elérhető árfekvése illetve a lengyel ruhák minősége és érdekes, eredeti stílusa vonzotta oda. Sokkal kisebb számban, de időnként előfordulnak lengyel ajkú vevők is – az érdeklődésüket általában először a cégtáblán hangsúlyosan elhelyezett „lengyel" szó kelti fel, ellenben később őket is elvarázsolja a lengyel estélyik szépsége. Habár az üzlet fő profilja az elérhető báli és estélyi ruhák, mindig, amint múlik a farsang átadják a helyüket elegáns blúzoknak és kosztümöknek.

Minden hölgy-olvasónknak, akinek fontos egyrészt a lengyel vendégszeretet, másrészt a kiszolgálás és a kínált áruk minősége és harmadrészt – talán ami a legfontosabb – hogy itt nőiesen, lengyelül csak úgy kötetlenül el lehet beszélgetni a divatról vagy akár tanácsot kérni, saját tapasztalatból ajánlom ezt a kis dunaharaszti boltot. *KDK* ■

Dana Lengyel Divatáru

2330 Dunaharaszti, Fő út 144
tel.: +36 20 4778750
www.danadivat.hu
danadivat@cegtudor.hu
otwarte: poniedziałek – piątek 10.00 – 18.00, sobota 9.00 – 14.00

Szanowni Państwo,

mamy za sobą wyjątkowy rok. Mimo nadal trwającego i bardzo poważnego kryzysu Polska radzi sobie dobrze. Wyników wielu nam zazdrości, chwalą nas instytucje europejskie, światowe, jesteśmy stawiani za wzór innym państwom. Czasami sami też się pewnie zastanawiamy jak to możliwe, bo historia nauczyła nas raczej ostrożności i w ogóle niestety nie nauczyła nas cieszyć się sukcesami, przyjmować z uśmiechem pochwały bez natychmiastowego ripostowania, że to nie tak, że to chwilowe i że w ogóle to mamy same problemy. Tymczasem problemy oczywiście są, ale przyznajmy, że obecne sukcesy naszego kraju to przecież w dużym stopniu efekt wielu lat ciężkiej i konsekwentnej pracy, z której możemy być dumni. Za nami znakomity i ciągle wspominany Rok Szopena, za nami bardzo udana prezydencja w Radzie Unii Europejskiej, przed nami EURO 2012. Rośnie polityczna i gospodarcza pozycja Polski w Europie. Zmienia się postrzeganie naszego kraju, który kojarzy się dzisiaj z ekonomicznym sukcesem, optymizmem, aktywnością młodych ludzi i wspaniałą kulturą. Jestem przekonany, że także na Węgrzech jest nam nie tylko miło, gdy słyszymy, że nasi Węgierscy Przyjaciele chcą iść polską drogą. Bo przecież zmiany w postrzeganiu Polski bez wątpienia przekładają się na postrzeganie tutaj zamieszkałych Polaków.

Mamy też za sobą wyjątkowy rok w relacjach polsko-węgierskich. Węgierska, a następnie polska prezydencja w RUE stworzyły bardziej niż naturalną płaszczyznę do bliskiej współpracy. W relacjach społecznych odnotowaliśmy od lat nie widziane ożywienie kontaktów i zainteresowanie Polską. Co niezwykle nas cieszy, to wyjątkowe zainteresowanie ze strony młodzieży, bo pozwala ono mieć nadzieje na odbudowę i umocnienie tradycji tak wyjątkowych relacji łączących nasze kraje i narody. Ta sytuacja to jednocześnie szansa i wyzwanie, również dla węgierskiej Polonii, której rola w umacnianiu tych relacji jest przecież szczególna. Mam nadzieję, zdołamy razem tę szansę wykorzystać.

Korzystam z okazji, by podziękować wszystkim Państwu za bardzo pracowity rok, za pomoc, przyjaźń i współpracę oraz życzyć w Nowym Roku zdrowia, powodzenia i wszelkiego dobra. Najlepsze życzenia także dla nowej redakcji Węgierskiej Polonii, na współpracę z którą bardzo liczymy.

Z poważaniem

Roman Kowalski

Ambasador RP na Węgrzech

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Kivételes év van mögöttünk. A továbbra is fennálló és igen komoly válság ellenére Lengyelország jól boldogul. Eredményeinket sokan irigylik, dicsérnek minket Európában és a világban. Példaként emlegetnek minket más országok előtt. Magunk is gyakran elgondolkodunk, mindez hogyan lehetséges, hiszen a történelem óvatosságra nevelt bennünket. Ugyanakkor egyáltalán nem tanított meg arra, hogy örüljünk a sikereinknek, hogy mosollyal fogadjuk az elismerő szavakat, anélkül, hogy rögtön ellenkeznénk: ez nem így van, ez csak pillanatnyi siker, és egyébként is rengeteg a gondunk.

Problémák persze valóban akadnak, de ismerjük el, hogy országunk mostani sikere nagyrészt hosszú évek kitartó munkájának eredménye, amire büszkék lehetünk. Mögöttünk a nagyszerűen sikerült és máig emlegetett Chopin-év, az Európai Unió Tanácsában betöltött nagyon sikeres elnökségünk, előttünk pedig a 2012-es Labdarúgó EB. Lengyelország politikai és gazdasági súlya növekszik Európában. Változik országunk megítélése is: egyre inkább sikeres gazdaság, optimizmus, aktívan tevékenykedő fiatalok és vonzó kultúra jut Lengyelországról az emberek eszébe. Meggyőződésem, hogy itt, Magyarországon sem pusztán jóleső érzéssel halljuk, hogy magyar barátaink a lengyel utat szeretnék járni. Hiszen a változás, amely Lengyelország észlelésében bekövetkezett, az itt élő lengyelek megítélésében is nyomon követhető.

A lengyel-magyar kapcsolatokban is kivételes évet zártunk. A magyar, majd a lengyel soros elnökség magától értetődő lehetőséget kínált a közeli együttműködésre. A társadalmi kapcsolatokban évek óta nem tapasztalt élénkülésnek, a Lengyelország iránti érdeklődés feléledésének voltunk tanúi. Különösen nagy öröm a fiatalok határozott figyelme, mert ez reményt ad arra, hogy sikerül megújítani és megerősíteni az országainkat és népeinket összekötő oly kivételes kapcsolatot. Ez a magyarországi lengyel kisebbség számára is lehetőség és kihívás, hiszen az itt élő lengyelek is nagy szerepet játszanak e reláció ápolásában. Azt remélem, hogy együtt ki tudjuk használni ezt a lehetőséget.

Szeretném ezúton is megköszönni mindannyiuknak a sok munkával töltött tavalyi évet, a segítséget, a barátságot és az együttműködést. Az új évre pedig egészséget, sok szerencsét és minden jót kívánok. Fogadja jókívánságaimat a Polonia Węgierska új szerkesztősége is, nagyon számítunk az eredményes együttműködésre.

Tisztelettel,

Roman Kowalski

Lengyelország Nagykövete

ŚWIĘTA BOŻEGO NARODZENIA

KARÁCSONY

Évről évre a december egy olyan rendkívüli hónap, amikor gondolataink valahogy hajlamosak elkalandozni és csak egy bizonyos téma körül forogni… itt a Karácsony! Szerintem, ez az egyetlen olyan ritka időszak, amikor mindnyájan szinte ösztönösen keressük a hozzánk közelállók, barátok, családtagok társaságát.

Nem volt ez másképpen ez évben sem. Sok helyen együtt ünnepeltük a lengyel Karácsonyt. Összegyűltek az önkormányzatok: a fővárosban, Győrben, Érden, Miskolcon, Egerben. A Lengyel Plébánián megrendezték az idősek karácsonyi találkozóját, a Magyar Kormány karácsonyi ünneplésre hívta a Łódź-i lengyel árvákat, a Nagykövet pedig a kisebbség és a lengyel üzleti világ képviselőit. Külön nagyszabású ünnepet szervezett a Bem József Kulturális Egyesület.

Ezeken az eseményeken nem hiányozhattak az egyház képviselői sem. Részvételükkel megtisztelt minket: Kozłowski Karol atya, Szarvas Péter atya, Górski Jacek atya, Denisiewicz Paweł atya valamint Kostecki Andrzej atya is.

Az emelkedett hangulatot csak fokozták a közösen elénekelt dalok, és a különböző fellépések. Budapesten Tóth Kinga játszott zongorán, Kókai Szilvia és a Szent Kinga Kórus énekükkel örvendeztették a közönséget. Győrben fellépett egy héttel korábban a „Kisebbségekért" díjjal kitüntetett Akord kórus, melyet harmonikán kísért Sely Edit. Érden ének, gitár és citera szólt Szitgeti Eszter, Varga Zoltán, Szczerba Karina és Szczerba Lorand jóvoltából. A Bemben és a Nagykövetségen rendezett eseményeken fellépett az egri Baran Grzegorz szaxofon kvartett.

Nem lehetett igazán teljes az ünnep a meghívott és nagy számban megjelent vendégek nélkül. Miskolcon az összegyűlt lengyel baráti kört a Múcsonyi és az Edelényi LKÖ, valamint a Miskolci Bolgár és a Cigány Kisebbségi Önkormányzat képviselői tették igazán teljessé, akik megjelenésükkel megtisztelték a karácsonyi rendezvényt. A Bem Kulturális Egyesületben jelen voltak: a Lengyel-Magyar Összetartozás, a Wysocki Légió Hagyományőrző Egyesület, illetve a WAT Magiszterek Védegylete képviselői, és nem utolsósorban a Bem magyar és örmény barátai is. A Lengyel Köztársaság Budapesti Nagykövetsége és a Konzuli Osztálya képviseletében megjelentek Zajega Agata, I. o. tanácsos, a Politikai - Közgazdasági Osztály vezetője és Przyborowska Monika I. o. titkár. Erre az ünnepélyes alkalomra vendégei voltak a Bemnek a magyar Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium képviselői: Budai Miklós és Tircsi Richard. Az érdi ünnepségen részt vett dr. Aradszki András parlamenti képviselő.

Az említett események hivatalos részét követően, több helyen a nagy számban összegyűlt gyerekek legnagyobb örömére ajándékosztásra is jutott idő. Később, késő esti órákba nyúló baráti beszélgetésekbe, jó kívánságokba és az Ünnepekre és az Új Évre vonatkozó tervezgetésbe feledkezve, jó hangulatban telt a közös idő… *KDK*■

Spotkanie opłatkowe dla Seniorów.

Święta Bożego Narodzenia, to szczególny czas spotkań i refleksji, podziękowań i składania życzeń. To czas, w którym odczuwamy najsilniejszy związek z naszymi tradycjami. W tej wyjątkowej atmosferze 20 grudnia zorganizowaliśmy w Polskiej Parafii spotkanie wigilijne dla Seniorów. W głębokim skupieniu wysłuchaliśmy Ewangelii św. Łukasza o narodzeniu Jezusa Chrystusa, następnie ks. Karol Kozłowski pobłogosławił opłatki i potrawy wigilijne. Przy łamaniu się opłatkiem wszystkim towarzyszyły życzenia radosnego przeżywania Świąt Bożego Narodzenia; aby przy świątecznym stole nie zabrakło ciepła i rodzinnej atmosfery a Nowy Rok niósł ze sobą szczęście i pomyślność.

Podczas spotkania wysłuchaliśmy koncertu młodziutkiej, utalentowanej pianistki polskiego pochodzenia: Kingi Barbary Tóth.
Serdecznie dziękujemy naszym mistrzyniom kuchni: Jadzi Ferenczi, Ewie Nagy i Tereni Danka za przygotowanie przepysznych potraw wigilijnych.

BP

Érd: spotkanie opłatkowe

17 grudnia Samorząd Mniejszości Polskiej i Polsko-Węgierskie Stowarzyszenie Kulturalne w Érdzie zorganizowało w Szkole Podstawowej im. Körösi Csóma Sándora tradycyjny polski opłatek. Mimo wielu uroczystości organizowanych w tym samym czasie, na opłatek przyszło bardzo dużo członków Stowarzyszenia, Polacy i Węgrzy z Érd, Diósd i Budapesztu.

Naszym gościem był poseł do Parlamentu dr András Aradszki. Opłatek pobłogosławił o. Andrzej Kostecki, który pięknie przedstawił znaczenie dzielenia się opłatkiem. Uroczystość wzbogacili śpiewem i grą Eszter Szitgeti, Zoltán Varga, Karina Szczerba i Lorand Szczerba. Eszter przy akompaniamencie Zoltána na samym początku odśpiewała pieśń „Ave Maria" Gounoda. Karina na flecie, a Lorand na cytrze grali polskie i węgierskie kolędy. Na suto zastawionych potrawami polskimi i węgierskimi stołach nie brakło czerwonego barszczu z pasztecikami ani różnego rodzaju śledzi oraz ciast. Długo kolędowaliśmy przy akompaniamencie gitary (Eszter). Wielką niespodziankę sprawiła nam Eszter Szigeti, Węgierka, która nie zna języka polskiego, ale z piękna wymową zaśpiewała polskie kolędy.

WR

Polonijna Wigilia

17 grudnia z inicjatywy Samorządu Stołecznego odbyła się Polonijna Wigilia. Podczas spotkania wysłuchaliśmy kolęd w wykonaniu młodej, utalentowanej artystki polskiego pochodzenia - Sylwii Kókai, oraz naszego parafialnego Chóru p.w. św. Kingi. O. Jacek Górski pobłogosławił opłatki i potrawy wigilijne. Uczestnicy spotkania łamali się opłatkiem, składając sobie wzajemnie życzenia.

BP

Święta w Miszkolcu

Samorząd Mniejszości Polskiej na Węgrzech w Miszkolcu święto Bożego Narodzenia obchodził 17 grudnia, w sali Kolping kościoła św. Anny.

Obecnych na spotkaniu powitała przewodnicząca Halina Bárcziné Sowa. Ze szczególną uwagą zwróciła się do uświetniających uroczystość gości przybyłych z Samorządów Mniejszości Polskiej w Múcsony i Edelény, oraz przedstawicieli miszkolskich Samorządów Mniejszości Bułgarskiej i Cygańskiej. W swoim przemówieniu Przewodnicząca wiele miejsca poświęciła polskim zwyczajom bożonarodzeniowym.

Głos zabrał również ojciec Péter Szarvas, który podzielił się z zebranymi własnymi przemyśleniami związanymi ze Świętami. Po wysłuchaniu fragmentów Biblii po polsku i po węgiersku oraz pięknych wierszy o tematyce świątecznej łamaliśmy się opłatkiem życząc sobie wszystkiego, co najlepsze na nadchodzący rok. Część oficjalną zakończył Mikołaj rozdając dzieciom gwiazdkowe prezenty.

Uroczystość trwała jednak dalej i po spożyciu skromnego, postnego posiłku przerodziła się w długie przyjacielskie rozmowy zebranych. Jestem przekonany, że razem przeżyliśmy miły wieczór, który pomógł poczuć nastrój zbliżających się Świąt.

Wszystkim Członkom naszego Samorządu i Przyjaciołom życzę spokojnych i szczęśliwych Świąt i powodzenia w Nowym Roku!

Dénes Fekete

Opłatek u Bemowców

Od 53 lat w Polskim Stowarzyszeniu Kulturalnym im. J. Bema na Węgrzech podtrzymywane są zwyczaje, które przywieźliśmy ze sobą z ojczyzny. Pielęgnowane i rozpowszechniane są wśród węgierskich przyjaciół i sympatyków Polski i Polonii. Jak co roku, również teraz przed świętami Bożego Narodzenia 11 grudnia zorganizowane zostało tam spotkanie opłatkowe.

Licznie przybyli nań członkowie stowarzyszenia, członkowie Stowarzyszenia Absolwentów Polskiego WAT-u, młodzież z Polsko-Węgierskiej Wspólnoty, członkowie Stowarzyszenia Rekonstrukcji Legionu Polskiego im. Wysockiego, węgierscy i ormiańscy przyjaciele „Bema". Swą obecnością bemowski opłatek zaszczyciła w imieniu Ambasady RP na Węgrzech I radca, kierownik Wydziału Polityczno-Ekonomicznego Agata Zajega, a Konsulat reprezentowała I Sekretarz Monika Przyborowska zastępca kierownika Referatu Konsularnego. Na tę odświętną uroczystość przybyli przedstawiciele Ministerstwa Sprawiedliwości i Administracji Państwowej RW: Miklós Budai i Richard Tircsi. Prezes stowarzyszenia w imieniu gospodarzy spotkania – zarządu PSK im. J. Bema na Węgrzech, podziękowała przedstawicielom władz Polski i Węgier za wsparcie udzielane stowarzyszeniu, podsumowała najważniejsze wydarzenia mijającego 2011 roku oraz uroczyście otworzyła wystawę fotograficzną pt. „Polonia w obiektywie Basi Pál", autorka zdjęć od lat z powodzeniem zajmuje się fotografowaniem życia Polonii, a prace jej m.in. zamieszczane są w tutejszych mediach. Barbara Pál podziękowała wszystkim osobom, które przyczyniły się do powstania tej interesującej wystawy. Proboszcz Polskiej Parafii Personalnej na Węgrzech ks. Karol Kozłowski podczas wspólnej modlitwy poświęcił opłatki i nastał czas życzeń i rozmów w nadzwyczaj sympatycznej atmosferze. Muzycznie bemowskiemu spotkaniu towarzyszył kwartet saksofonowy Grzegorza Barana z Egeru, a kulinarnie wspaniałe potrawy wigilijne przywiezione prosto z Polski przez znakomitego mistrza polskich tradycyjnych smaków – przyjaciela stowarzyszenia – Leszka Cichockiego. Współsponsorami spotkania były SMP III, V, XI dzielnicy Budapesztu oraz SMP w Gödöllő.

(b.)

Polonijne spotkanie wigilijne w Ambasadzie RP w Budapeszcie.

10 grudnia w salonach Ambasady Polskiej w Budapeszcie odbyło się polonijne spotkanie opłatkowe, na które pan Ambasador Roman Kowalski wraz z Małżonką oraz pani Konsul Anna Derbin zaprosili przedstawicieli osiadłej na Węgrzech Polonii.

Obecni byli reprezentanci wielu środowisk od potomków przybyłych 300 lat temu do Derenku Polaków począwszy, po najmłodszych członków naszej społeczności. Przybyli pracownicy Ambasady i Instytutu Polskiego, przedstawiciele duchowieństwa z proboszczem Polskiej Parafii Personalnej na Węgrzech ks. Karolem Kozłowskim, członkowie organizacji polonijnych, polscy samorządowcy z przewodniczącą OSMP Haliną Csúcs, biznesmeni, naukowcy, dziennikarze.

Kierownik Referatu Konsularnego radca Anna Derbin witając gości omówiła najważniejsze wydarzenia i poczynania roku 2011, a także poinformowała, że w roku 2012 kończy swoją misję na Węgrzech. Ambasador Roman Kowalski podsumowując rok 2011 podziękował Polonii za współpracę w realizacji zadań wynikających z promocji Polski w czasie prezydencji Polski w RUE, a także złożył wszystkim życzenia świąteczne i noworoczne. Spotkanie przy suto, polskimi potrawami zastawionym stole, ubogacał występ kwartetu saksofonowego Grzegorza Barana z Egeru. Uczestnicy spotkania otrzymali prezent pod choinkę – kalendarz „Polska oczami Węgra" z grafikami przedstawiającymi polskie miejscowości

(amb)

Spotkanie świąteczne z polskimi ekspatami

9 grudnia 2011 r. w Ambasadzie odbyło się kolejne, tradycyjne już, coroczne spotkanie świąteczne z Polakami pracującymi na Węgrzech. Nieformalny charakter wydarzenia i znakomita polska kuchnia sprzyjały szerszej integracji naszych Rodaków. Spotkanie było też świetną okazją do podziękowania za współpracę Placówki z poszczególnymi firmami, reprezentowanymi przez Polaków, a w szczególności za wsparcie, udzielone przy organizacji obchodów Święta Niepodległości.

(amb)

Wieczór bożenarodzeniowy w Győr

W sobotni wieczór 19 grudnia Polonia z Győr zgromadziła się licznie w siedzibie Samorządu Mniejszości Polskiej na wieczorze opłatkowym, zorganizowanym przez Polskie Stowarzyszenie Kulturalne im. Jana Sobieskiego. Uroczystość rozpoczęła się mszą św. w języku polskim, w Kościele Karmelitów, celebrowaną przez brata karmelitę Pawła Denisiewicza, który przyjął zaproszenie Polonii z Győr i jak co roku, świętował razem z nią.

Wieczór był bogaty w wydarzenia, po wspólnej modlitwie i wysłuchaniu ewangelii św. Łukasza i przypomnieniu polskich tradycji świątecznych rozbrzmiały kolędy polskie w wykonaniu Kameralnego Chóru „Akord", na akordeonie akompaniowała Edit Sely. Po koncercie prowadząca chór Kati Csirszka poinformowała zebranych o nagrodzie „Na rzecz Mniejszości", którą Chór „Akord" otrzymał tydzień wcześniej z rąk burmistrza wojewódzkiego miasta Győr. Po przełamaniu się opłatkiem i świątecznych życzeniach można było skosztować smakołyków i tradycyjnych potraw wigilijnych, które przynieśli goście i przyjaciele. Oczywiście był barszcz wigilijny i śledzie, kapusta z grzybami, karp, piernik i wiele, wiele innych przysmaków. Nie obyło się bez wspólnego śpiewania kolęd, jak przystało na towarzystwo, które uwielbia śpiewać. Największa zaś niespodzianką i radością tegorocznych świąt była pokaźna grupa maluchów, które pojawiły się w Polonii miasta Győr w ostatnich latach. Za stołami siedzieli z rodzicami i z przejęciem recytowali wierszyki, którymi dziękowali za świąteczne prezenty przyniesione przez Mikołaja pod choinkę. Jeden z wnuków wykonał bardzo profesjonalnie utwory na pianinie, ku ogromnej dumie dziadka i rodziców. Serce rosło na widok polsko-węgierskich maluchów, które swobodnie czuły się wśród Polonusów, miejmy nadzieję, że będą się często pojawiały na spotkaniach.

W imieniu Polonii z Győr życzymy zdrowych i spokojnych Świąt Bożego Narodzenia oraz szczęśliwego Nowego Roku całej węgierskiej Polonii, naszym Sympatykom i Przyjaciołom.

MTsz

Noworoczne spotkanie w Egerze

W gronie polonii egerskiej spotkanie opłatkowe jest już wieloletnią tradycją.
Ze względu na nawał zadań przedświątecznych zostało ono tym razem przesunięte na 7-go stycznia. Spotkanie rozpoczął podniosły i zawsze wzruszający moment - przy dźwiękach kolęd, łamiąc się opłatkiem, złożyliśmy sobie życzenia noworoczne.
Po uroczystej kolacji nasz gość István Havas-Horváth podzielił się z nami sensacyjną informacją: odnaleziony podczas renowacji Lyceum dzwon zdobi łaciński napis z imieniem polskiego świętego – Świętego Jana Kantego, patrona studentów i profesorów – to najnowsze polonicum w Egerze!
Spotkanie było także okazją do rozmów, bliższego poznania nowych członków naszej polonii, snucia planów na rok 2012.

Jadwiga Floriańska

Węgierska choinka dla polskich dzieci

Na zaproszenie węgierskiego wicepremiera Tibora Navracsicsa, ministra sprawiedliwości i administracji publicznej, w Budapeszcie przebywała grupa dzieci z domu dziecka w Łodzi.

Polskie dzieci zostały zaproszone na węgierską choinkę, zwiedziły też stolicę Węgier, w tym m.in. Parlament i budapeszteńską Operę, gdzie miały okazję obejrzeć „Dziadka do orzechów". *(amb)*

Bye-Bye Báthory Expressz!

Pokazem Bye-Bye Báthory Expressz!, filmu dokumentalnego nakręconego podczas wyprawy i spotkaniem z twórcami projektu zakończył się w Instytucie Polskim w Budapeszcie jeden z ciekawszych multikulturowych projektów zeszłego roku. Batory Express był polsko–węgierskim projektem kulturalnym i objazdową galerią w Nysce, stworzonym by na nowo rozpocząć dyskusję o wspomnieniach i przyszłości przyjaźni dwóch narodów, na nowo wypełnić treścią przysłowie: Polak Węgier dwa bratanki. 15 odwiedzonych miast (Budapeszt, Pecz, Szeged, Debreczyn, Miszkolc, Nowy Sącz, Tarnów, Kraków, Katowice, Wrocław, Łódź, Poznań, Gdańsk, Sopot, Warszawa), 3239 przebytych kilometrów, mnóstwo zdjęć i pamiątek, twarze, miejsca, spotkania i stale psująca się, dziewiętnastoletnia, ciemnoniebieska stanowiły kanwę tego trzymiesięcznego wyzwania. Nazwa projektu odnosi się z jednej strony do fundacji Cracovia Express, dzięki której powstało Centrum Węgierskie w Krakowie, z drugiej do istniejącego przez długie lata pociągu Batory, który zapisał się w pamięci jako, obok autostopu, kultowy środek transportu między Węgrami a Polską do krakowskich teatrów czy na warszawskie jazz jamboree i nadal budzi wiele ciepłych wspomnień w pokoleniu dzisiejszych 50-cio i 60-ciolatków.

A „Bye-Bye Báthory Expressz!" – az út során készült dokumentumfilm bemutatásával, illetve a projekt megálmodóival való találkozással decemberen a Lengyel Kulturális Intézetben Budapesten lezárult a tavalyi év talán legérdekesebb multikulturális projektje. A Báthory Expressz útnak indult, hogy új tartalommal töltse meg az oly sűrűn használt, mára már kicsit kopott, kicsit felszínes „lengyel-magyar két jó barát" kezdetű közmondást. 15 város (Budapest, Pécs, Szeged, Debrecen, Miskolc, Nowy Sącz, Tarnów, Kraków, Katowice, Wrocław, Łódź, Poznań, Gdańsk, Sopot, Warszawa), 3239 kilométer, rengeteg fénykép és emléktárgy, arcok, helyek, találkozások és a többször szolgálatot felmondó tizenkilenc éves, sötétkék, Nysa típusú, egykor nagy népszerűségnek örvendő lengyel gépjármű tette igazán emlékezetessé a három hónapos vállalkozást. A projekt címe egyrészt a szervező Cracovia Expressz Alapítvány nevére utalt, másrészt a 60-70-es évek kultikus nemzetközi gyorsvonatára, mely máig sok kedves emléket idéz fel az akkortájt krakkói színházi fesztiválokra, gdanski képzőművészeti tárlatokra, varsói jazz jamboreekra zarándokló mai 50-60-asok generációjában.

Ileż opowieści o węgierskiej gościnności za czasów Polski Ludowej, o wakacjach nad Balatonem czy wymianie młodzieży zmieściło się w bagażniku starej Nysy! Panowie i panie w średnim i podeszłym wieku z lekkim rumieńcem wspominali dawne historie miłosne, a czasami prawdziwie tragiczne wydarzenia. Dawni stypendyści mieli okazję – przy niewielkiej pomocy – odświeżyć, odłożoną na półkę niepamięci znajomość języków, czy to przez zagłębienie się w nieskończoności zbitek spółgłoskowych po jednej, czy też zasłuchanie w bogactwie ilości samogłosek po drugiej stronie trasy. Wszędzie, gdzie tylko na placach miast pojawiał się przyozdobiony napisami i wiadomościami bus-kulturowy wśród przechodniów samorodnie pojawiała się potrzeba opowieści, nikogo nie trzeba było namawiać: jeden po drugim otwierali zakurzone wieka swoich wspomnień. Poza wieloma historiami utrwalonymi na taśmie filmowej, w wielkim zbiorze Expressu znalazły się pisane odręcznie rozmówki, bilety wstępu na polsko-węgierskie mecze piłkarskie, przechowywane przez Węgrów znaczki Solidarności, i wiele setek zdjęć. Za każdym z nich ukrywa się inna, ciekawa historia. Celem roadshow nie było tylko zwykłe wspominanie przeszłości, ale przede wszystkim wezwanie i poruszenie młodego pokolenia, takimi akcjami jak HU love PL.

Mennyi történet fért bele a vén Nysa csomagtartójába a magyarok vendégszeretetéről a Lengyel Népköztársaság idejéből, a balatoni vakációkról és csereüdülésekről! Idős és középkorú férfiak és nők idézték fel pirulva lopott szerelmi történeteiket, néhol tragikus emlékeiket. Egykori ösztöndíjasok, diákok elevenítették fel - némi segítséggel - elfeledett nyelvtudásukat, elmerülve a mássalhangzó-torlódások sűrűjében, vagy épp a magánhangzókban bővelkedő nyelv csengését próbálgatva. Mindenhol, ahogy a magyar-lengyel barátság feliratoktól, üzenetektől, egyre sokasodó névjegyektől tarka hírvivője, a „kultúrbusz" bekanyarodott a városok köztereire a járókelőkben maguktól éledt fel a közlésvágy, és még csak bíztatni sem kellett őket: egyik a másik után pattintotta ki elspájzolt emlékei porlepte fedelét. A sokszor filmre is vett történeteken kívül, a Báthory Expressz gyűjteményébe kézzel írott társalgási füzetek, lengyel-magyar labdarúgó mérkőzések belépőjegyei, magyarok által megőrzött Szolidaritás-jelvények, és több száz fénykép is került. Mindegyik fotó mögött egy-egy izgalmas történet áll. A roadshow célja azonban nem pusztán a múltidézés volt, de a fiatalabb korosztály megszólítása is, olyan köztéri akciók sorozatával, mint a HU love PL.

Polonia w obiektywie Basi Pál

Niniejszy tytuł to nazwa wystawy fotograficznej Barbary Pál. Prezentacja barwnych zdjęć, zrealizowana w Polskim Stowarzyszeniu Kulturalnym im. Józefa Bema w Budapeszcie, jest pierwszym publicznym przeglądem jej fotograficznych osiągnięć, dokonanym w organizacji Stowarzyszenia, przy współudziale Muzeum i Archiwum Węgierskiej Polonii. Nie było szumu, ani pisemnych zaproszeń w związku z otwarciem ekspozycji, przesuniętej z 1 grudnia na dzień „bemowskiej" uroczystości wigilijnej – 11 grudnia, jednak dzięki temu jeszcze większa ilość osób miała możliwość obejrzenia przedstawionych prac, zawieszonych zarówno w holu siedziby „Bema", jak i przede wszystkim w Sali Głównej.

Pochodząca spod Nowego Tomyśla Barbara Pál jest z zawodu technologiem drewna. Swojego przyszłego męża Węgra poznała podczas studiów w Akademii Rolniczej w Poznaniu, ponieważ i on studiował w tym mieście. Pobrali się jeszcze w Polsce, tam też przyszła na świat ich córka. Na Węgrzech, w Budapeszcie zamieszkali począwszy od 1979 r.

Panią Barbarę i jej działalność fotograficzną znam od lat i widziałem jak z biegiem czasu, powoli, zmieniała się z fotografa-amatora w kronikarza życia polonijnego środowiska Budapesztu, podobnie zresztą jak druga polska budapesztenka: Małgorzata Végh. Pani Barbara, albo Basia, – bo tak ją powszechnie nazywamy – utrwala na fotografii wydarzenia polonijne w Budapeszcie, a także polonijne wycieczki i pielgrzymki, w których często uczestniczy. Jej związek z fotografią datuje się od 1993 roku, kiedy to dokonała zakupu pierwszego aparatu fotograficznego. W drugiej połowie lat dziewięćdziesiątych rozpoczęła – trwającą do dziś – współpracę z miesięcznikiem „Polonia Węgierska" oraz kwartalnikiem „Głos Polonii", zaś na internetowej stronie Polskiej Parafii w Budapeszcie prowadzi od roku 2009 kronikę parafialną, uzupełniając tam zestawy zdjęciowe słownymi podsumowaniami fotografowanych przez siebie wydarzeń kościelnych, religijnych.

Umieszczone estetycznie, w jednolitych ramach – przeważnie po dwa, trzy – i nie noszące tytułów, fotogramy przedstawiają sceny z życia Polonii, nie jest to jednak pełen przegląd fotograficznej aktywności ich autorki. Na wystawie pokazana została tematyka będąca przede wszystkim kameralną rejestracją zdarzeń i chwil ulotnych, w ramach których przesuwają się przed oczami zwiedzających zarówno bardziej, jak i mniej znane postacie naszej społeczności. Oto parę przykładów: inż. Andrzej Wesołowski z wnukiem i kwiatami; nasz nestor, kapitan (wtedy może jeszcze porucznik) Ernest Niżałowski w gronie dzieci; Renata Takács z gorącym całusem wnuczki; Elżbieta Gippert z mężem, kiedy wpatrują się w siebie jak gdyby byli młodym małżeństwem tuż po ślubie; Bożena Bogdańska w trakcie nagrywania czegoś, podczas gdy jej spojrzenie gdzieś w bok wędruje. Mamy zatem do czynienia ze scenami niejednokrotnie bardzo osobistymi, można rzec nawet intymnymi, które świadczą o dużych umiejętnościach Barbary Pál podpatrywania ulotnych barw życia. Te ujęcia można umieścić tam, gdzie zaczyna się fotografia artystyczna. Są przy tym na wystawie także zdjęcia posiadające już nawet w pełni charakter fotogramu artystycznego, kiedy to celem zabiegu fotograficznego jest nie tylko samo podchwytywanie i utrwalanie jednorazowości, niepowtarzalności, ale kiedy owa niepowtarzalna chwila nabiera cech filozoficznych. Szczególnie ciekawym ujęciem tego rodzaju jest scena przedstawiająca Gabriellę Hajdu z synem – stojących na tle ogromnego monotonnego płotu, niejako w zagubieniu, jak gdyby na peryferiach świata. Wśród łącznie kilkudziesięciu fotografii pokazane zostały też, choć jedynie śladowo, niektóre wydarzenia, jak msza św. odprawiana przez dwóch proboszczów: kończącego właśnie budapeszteńską służbę duszpasterską – ks. Leszka Kryżę – oraz świeżo przybyłego – ks. Karola Kozłowskiego. Tego rodzaju sceny, jak i cywilne grupowe, są na wystawie wyjątkami. Brak przy tym zupełnie zdjęć z podróży po Węgrzech, Polsce i innych krajach. Dlatego uważam, warto byłoby pomyśleć w jakiejś – może nawet niedalekiej – przyszłości o prezentacji pozostałej części fotograficznych osiągnięć pani Barbary, aby duchowe peregrynacje stały się jeszcze pełniejsze, niż obecnie.

Konrad Sutarski ■

Különösebb hírverés nélkül nyílt meg december 11-én a Bem József Kulturális Egyesület székházában Pál Barbara első nyilvános fotókiállítása. Barbara asszony 1979 óta lakik a férjével Magyarországon, és az első fényképezőgépét 1993-ban vásárolta. Fokozatosan vált amatőr fotósból a polónia életének a képes krónikásává. Basia – ahogy becézni szokták őt a polóniai körökben – az utóbbi években már együttműködik a „Polonia Węgierska"-val és a „Głos Polonii"-val, illetve 2009 óta a Lengyel Plébánia internetes krónikáját is ő vezeti. A kiállított képek ugyan mind a polónia életéből valók, mégsem adnak teljes áttekintést Barbara asszony munkásságából. A kiállítást elsősorban az egyszeri és megismételhetetlen pillanatokat megörökítő képeiből válogatták össze, amelyeken ugyan a polónia ismert és kevésbé ismert tagjai szerepelnek, mégis már-már művészi hatás érvényesül bennük – egyes képeken valóságos filozófiai látásmóddal kiegészülve. A néhány tucat képből álló kiállítási anyag nem öleli fel Barbara asszony teljes munkásságát. Csak érintőlegesen láthatók fontos polóniai eseményekhez kapcsolódó képek vagy polóniai csoportképek, és teljességgel hiányoznak a magyarországi, lengyelországi vagy más országokba tett utazások képei. Ennek okán érdemes lenne a nem túl távoli jövőben más jellegű, innen hiányzó képeiből is tárlatot szervezni

ford. Sutarski Szabolcs ■

Podziękowanie.

Składam serdeczne podziękowania za ogromną pomoc w realizacji mojej wystawy: za wsparcie oraz okazaną pomoc materialną Polskiemu Stowarzyszeniu Kulturalnemu im. J. Bema na Węgrzech, SMP V. dzielnicy, oraz specjalne podziękowania za profesjonalną pomoc pracownikom Muzeum i Archiwum Węgierskiej Polonii. Dziękuję wszystkim tym, którzy zechcieli przyjść, poświęcić chwilę, aby obejrzeć wystawę.

Barbara Pál ■

KIÁLLÍTÁS

80 év a művészet szolgálatában

A kiállítást Anna Derbin Lengyelország budapesti konzulja nyitotta meg, dr Konrad Sutarski a Múzeum igazgatója pedig az expozíciót bemutatta és méltatta. Közreműködött: Szigeti Eszter – ének és Varga Zoltán – zongorakíséret.

2011. december 16-án nyitották meg a „80 év a művészet szolgálatában" c. Marian József Trojan kiállítását a Magyarországi Lengyelség Múzeuma és Levéltára kiállítótermében, a művész 80. születésnapja alkalmából.

Trojan 1931-ben Przemyslben született, s első alkalommal a II. világháború kitörése után, szüleivel menekült Magyarországra. A háború befejeztével visszatért Lengyelországba, majd 1957-ben újra Magyarországon találjuk. Magyar nőt vett feleségül, Budapesten, a Műszaki Egyetem építész karán tanult rajzot Boross Gézánál és Nemcsics Antalnál. 1960-óta szerepel kiállításokon. Az elmúlt évtizedekben szívesen kísérletezett régi és új technikákkal, számos művészi kifejezésmódot kipróbált, a kis méretű ex-libris, akvarell és érem mellett monumentális szekkókat is készített. Jellegzetes technikái a fa- és a linómetszet, a monotípia. E tipikusan grafikai megoldásokat egészítik ki akvarelljei, falképei. Témái és festői, grafikai kompozíciói egyaránt a klasszikus művészeti szemlélethez kapcsolódnak. Legtöbbször figurális ábrázolásokat, portrékat, tájképeket, elbeszélő jellegű vallási témákat jelenít meg.

A most megnyílt kiállítás érdeme hogy a művész ouevrejének igen széles tartományát bemutatja. Találkozhatnak az érdeklődők akvarellekkel, fametszetekkel, monotípiákkal, érmekkel. Az ex-librisek csoportjában számos magyar költő, író és képzőművész (többek között Egry József, Ady Endre, Móricz Zsigmond, Rippl Rónai, Derkovits Gyula, József Attila) portréja szerepel. Az akvarellek többsége tájkép. Fák, folyók, hegyek, dombok, téli és nyári jelenetek kelnek életre. A tárlóban található érmek is számos témát járnak körül. Talán az egyik legizgalmasabb az 1996-ban készült, Szent Lászlót, a magyarországi lengyelség védőszentjét ábrázoló érem, mely egyben a magyarországi lengyelség által alapított díj. Linómetszetei között a Budapest X. kerületében található Lengyel templomot és lakóhelyét, Füzesabonyt is megörökítette.

A bemutatott anyag jelentős hányadát a szakrális-murális művek alkotják, egy részük, a monumentális szekkók csupán reprodukciókon láthatók, hiszen eredeti helyükről, egy-egy templom szentélyéből vagy hajójából természetesen nem szállíthatók. Így is nagyra kell értékelnünk a múzeum vállalkozását, hogy az életmű kiállítás szakmai teljessége kedvéért a szakrális tárgyú munkákat felkutassa, a helyszínen reprodukciókat készítsen, s ezeket az eredeti mű arányainak megfelelő méretre felnagyítva állítsa ki. Marian József Trojan több templomot is díszített alkotásaival. Munkái megtalálhatók Mikófalván, Szűcsiben, Bódvaszilason, Szendrőládon és egy általa tervezett templomi zászló az egri székesegyházban. Mindezek mellett számos egyéb művészi munkát is végzett az egri érsekség számára. (pl. püspöki, érseki mellkereszt, tabernákulum-szekrény). A kiállításon látható a szűcsi templom Krisztust kereszten ábrázoló oltárképének reprodukciója. Az 1992-ben készült munkát tiszta kompozíciós szerkezet és visszafogott színhasználat jellemzi. A kereszt és a mögötte látható kék koncentrikus körök különleges geometrizáló megoldását a kép előterében lévő zöld domb íve is követi. A mű egészét a kék és a zöld szín uralja. A kereszt két oldalán álló figurák mellett csupán három virágos növény szerepel a kompozíción, melynek modern, puritán megoldásaiban a korai keresztény ábrázolások emléke is felsejlik. A további reprodukciókon a mikófalvi templomban látható alkotásokkal találkozhatunk. Az Utolsó vacsora a templom hajójában, a Magyar Szentek ábrázolásai a szentélyben találhatók. Ez utóbbi munkák a szűcsi képhez kapcsolható tiszta, már-már síkszerű szemléletmódot követnek, míg az Utolsó vacsora inkább a klasszikus megformálási típusokhoz köthető. A művész színvilága kerül minden erőltetett harsányságot, legtöbb alkotásában visszafogott, tört színeket alkalmaz.

Különösen érdekes megoldásokat találhatunk a monotípiák között. A monotípia egy sajátos eljárás, olyan nyomat, melynek látványa gyakran az akvarellhez hasonlítható, s csupán egyetlen példány készíthető vele. A kortárs magyar művészettörténetben.

A kiállítás egyetlen nonfiguratív darabja, az 1956 címet viselő alkotás, mely a vörös és a fekete színek erőteljes kontrasztjával, absztrakt expresszionista módszereket idézve jeleníti meg a drámai eseményeket.

A 80 éves művész születésnapját méltón ünnepli ez a szakmai gondossággal és igényességgel létrehozott, az alkotó eddigi pályafutásának összegzését nyújtó kiállítás.

D. Udvary Ildikó – művészettörténész ■

80 lat w służbie piękna

W salach wystawowych Muzeum i Archiwum Węgierskiej Polonii 16 grudnia 2011 roku odbył się wernisaż wystawy „80 lat w służbie piękna" zorganizowanej w 80 rocznicę urodzin Mariana Trojana.

Artysta urodził się w Przemyślu, w 1931 roku i po raz pierwszy przybył na Węgry z rodzicami tuż po wybuchu II wojny światowej wraz z końcem, której wrócił do Polski, by ponownie w 1957 roku znaleźć się znowu na Węgrzech. Ożenił się z Węgierką, na Wydziale Architektonicznym Politechniki w Budapeszcie studiował rysunek u Gézy Borossa i Antala Nemcsicsa. W wystawach brał udział od 1960 roku. Przez ostatnie dziesięciolecia chętnie eksperymentował z nowymi i starymi technikami, wypróbował wiele sposobów artystycznego wyrazu – obok małych ex-librisów, akwareli czy medali pojawiały się również monumentalne freski. Najbardziej typowe są dla niego techniki drzewo- i linorytu oraz monotypie. Te typowo graficzne rozwiązania świetnie uzupełniają akwarele i malowidła ścienne. Zarówno podjęte tematy, jak i kompozycja prac odzwierciedlają tradycyjne podejście do sztuki. Artysta najczęściej przedstawia figuratywne portrety, pejzaże, czy tematy religijne.

Wielką zaletą obecnej wystawy jest to, że ukazuje prawdziwie szerokie spektrum prac artysty. Odwiedzający wystawę mogą spotkać się monotypiami, drzeworytami, akwarelami i medalami. Wśród przedstawionych ex-librisów podziwiać można portrety wielu węgierskich pisarzy i artystów (József Egry, Endre Ady, Zsigmond Móricz, Rippl Rónai, Gyula Derkovits, Attila József). Większość akwareli to pejzaże. Drzewa, rzeki, góry… ożywają przed nami zimowe i letnie sceny. Bardzo szeroka jest również tematyka zebranych medali. Jednym z ciekawszych jest chyba, przygotowany w 1996 roku na potrzeby nagrody polskiej mniejszości na Węgrzech medal przedstawiający św. Władysława, patrona Polonii. Tematyką przedstawionych linorytów jest po dużej części budynek polskiego kościoła znajdującego się w X. dzielnicy Budapesztu oraz miejsce zamieszkania artysty Füzesabony.

Znakomitą część przedstawionych eksponatów stanowią murale o tematyce sakralnej, większość z nich, co zupełnie zrozumiałe, występuje w formie reprodukcji, gdyż przeniesienie ich z miejsc oryginalnego pobytu – z ołtarzy czy naw kościołów – byłoby zadaniem niełatwym. Dlatego też należy się Muzeum nasze wielkie uznanie, że przy przygotowywaniu wystawy jego pracownicy odszukali i udokumentowali twórczość sakralną artysty, a później podjęli się ich wystawienia w rozmiarze proporcjonalnym do oryginalnego. Marian József Trojan przyczynił się do wystroju wielu kościołów. Jego prace można podziwiać na ścianach świątyń w miejscowościach: Mikófalva, Szűcsi, Bódvaszilas, Szendrőlád, a także na sztandarze w Eger. Obok wspomnianego sztandaru z nazwiskiem Trojana wiąże się wiele innych prac przygotowanych dla arcybiskupstwa w Eger: krzyże biskupa i arcybiskupa, tabernakulum. Na wystawie można podziwiać reprodukcję malowidła ołtarzowego z kościoła z Szűcs przedstawiającego Chrystusa na krzyżu. Przygotowane w 1992 roku dzieło charakteryzuje czysta kompozycja i oszczędne użycie koloru. Krzyż i szczególne rozwiązanie geometryczne niebieskich koncentrycznych kół za nim przejmuje dalej łuk zielonego wzgórza. Całość zdominowana jest przez kolory niebieski i zielony, a obok figur stojących po dwóch stronach krzyża znajdujemy jedynie trzy kwiaty. W ten sposób, w prezentowanej kompozycji obok nowoczesnego purytanizmu odkrywamy wyraźne ślady obrazowania wczesnochrześcijańskiego. Na dalszych reprodukcjach możemy spotkać się z pracami z kościoła z Mikófalva. „Ostatnia wieczerza" została umieszczona w nawie, „Węgierscy święci" zaś w ołtarzu. Przedstawienie postaci świętych, podobnie jak malowidło z Szűcs, opiera się na czystym, prawie płaskim sposobie obrazowania. W odróżnieniu od niego „Ostatnia wieczerza" oddaje bardziej klasyczny sposób przedstawiania postaci. Świat barw prac Trojana wyraźnie unika niepotrzebnej krzykliwości, artysta w większości prac używa delikatnych, złamanych kolorów.

Szczególnie warte są podkreślenia rozwiązania zastosowane w monotypiach. Monotypia jest formą bardzo charakterystyczną, takim drukiem, który wyglądem swym przypomina akwarelę i wykonywany jest wyłącznie w jednym egzemplarzu.

Jedynym niefiguratywnym obiektem wystawy jest obraz „1956", gdzie poprzez wyjątkowo silny kontrast kolorów czarnego i czerwonego, autor używając abstrakcyjnych ekspresjonistycznych technik oddaje dramatyzm przedstawianych wydarzeń.

Przygotowana z wzorową dokładnością i wyczuciem wystawa obejmuje całość dotychczasowej działalności i w doniosły sposób świętuje 80 urodziny artysty.

tłum. KDK ■

Egzaminy z języka polskiego jako obcego

W jednym z poprzednich numerów "Węgierskiej Polonii" zamieszczona była krótka informacja o otrzymaniu przez Ogólnokrajową Szkołę Polską uprawnień do przyjmowania egzaminów z języka polskiego. Pierwsze egzaminy mamy już poza sobą – są już wyniki i wiemy, że egzaminy przebiegły pomyślnie od strony organizacyjnej, a osoby zdające – nawiasem mówiąc uczennice naszej szkoły – zdały bardzo dobrze.

Ponieważ napływa do szkoły wiele pytań związanych z tymi egzaminami, postanowiłam podać kilka najważniejszych informacji na ten temat.

ECL – *European Consortium for the Certificate of Attainment in Modern Language* – Europejskie Konsorcjum Certyfikacyjne – to europejski certyfikat z języka obcego. Egzaminy można zdawać w kilkunastu europejskich językach: angielskim, duńskim, fińskim, francuskim, greckim, holenderskim, hiszpańskim, polskim, portugalskim, włoskim i węgierskim. Po kilku latach prac przygotowawczych kraje członkowskie Unii Europejskiej ustanowiły w 1992 roku konsorcjum z siedzibą w Londynie. Konsorcjum stworzyło jednolity system egzaminacyjny z języków państw członkowskich Unii, kraje wchodzące w skład konsorcjum zmierzały do uznania równorzędności certyfikatu z egzaminami narodowymi z poszczególnych języków bez konieczności nostryfikowania go w poszczególnych krajach. ECL wyróżnia cztery poziomy zaawansowania. Przystępując do egzaminu należy zdecydować się na jakim poziomie znajomości języka jesteśmy i do egzaminu wybrać ten poziom.

Egzamin składa się z dwóch części: pisemnej i ustnej. Można zdawać go oddzielnie, albo też kompleksowo, od razu można zdawać część pisemną oraz ustną. Podczas egzaminu oceniane są poszczególne kompetencje językowe: rozumienie czytanego tekstu, pisanie, rozumienie ze słuchu, mówienie. Za każdą kompetencję można uzyskać maksymalnie 25 punktów. Osoba zdająca, aby pomyślnie zdać egzamin musi uzyskać z każdej kompetencji przynajmniej 40%, a w sumie z egzaminu pisemnego i ustnego przynajmniej po 60 %. Egzaminy odbywają się dwa razy do roku, zwykle w kwietniu i w grudniu – w tym samym terminie w każdym kraju. Chcąc przystąpić do egzaminu należy zarejestrować się online na stronie ***www.ecl.hu***. Na tej to stronie podane są dokładne terminy egzaminów, termin zgłoszenia, tematyka egzaminów ustnych, opłaty oraz wyszczególnione są miejsca, gdzie można zdawać egzaminy na terenie całego kraju. Centrum egzaminów ECL na Węgrzech znajduje się w mieście Pecs, na tamtejszym uniwersytecie. Niezależnie od tego, gdzie na Węgrzech zdaje się egzamin z języka polskiego, wszystkie prace pisemne przesyłane są do Warszawy, do tamtejszego centrum ECL. Egzamin ustny zdaje się parami w obecności nauczycielek naszej szkoły.

Poziom A2 (*początkujący*)
Po osiągnięciu poziomu A2 potrafi się zadać pytania, zrozumieć proste odpowiedzi, robić zakupy, zamówić jedzenie i zrozumieć znaki w tym języku.

Poziom B1 (*podstawowy*)
Po osiągnięciu poziomu B1 potrafi się pracować z osobami mówiącymi w danym języku; rozumie się łatwe teksty z gazety, wiadomości radiowe, programy telewizyjne, filmy.

Poziom B2 (*średnio zaawansowany*)
Po osiągnięciu poziomu B2 można już uczyć się lub studiować w wybranym języku. Dobrze rozumie się strukturę języka i jego logikę. Poznaje się literaturę w oryginale, rozumie ludzi na ulicy, wyjeżdżając do kraju, w którym mówi się w tym języku, nie czujemy się tam obco.

Poziom C1 (*zaawansowany*)
Po osiągnięciu poziomu C1 język obcy zna się już prawie na poziomie języka ojczystego.

Będąc w grudniu w sprawach służbowych w Warszawie odwiedziłam Instytut Kształcenia Obcokrajowców, który to od 2001 roku nasz stał się Krajowym Centrum Egzaminacyjnym Europejskiego Konsorcjum Certyfikacyjnego (ECL) i rozmawiałam z jego założycielką, panią Małgorzatą Kujawską. Instytut przygotowuje i przeprowadza europejskie egzaminy języka polskiego jako obcego. Pani Małgorzata o pracy w instytucie, wieloletnich już doświadczeniach oraz przekazała – bardzo dla nas cenne – materiały egzaminacyjne z poprzednich lat, które pomogą nauczycielkom oraz młodzieży przygotowującej się do egzaminów.

Dziś, kiedy znajomość języków obcych jest nie tylko wymagana, ale bardzo potrzebna, a nawet powiedziałabym konieczna, zachęcam wszystkich do zdawania egzaminów z języka polskiego. Certyfikat taki, to nie tylko potwierdzenie znajomości języka, ale także dodatkowe punkty na wyższe uczelnie oraz zwiększone szanse w zdobyciu miejsca pracy. Czekamy zatem na zgłoszenia – najbliższe egzaminy już w kwietniu.

Ewa Słaba Rónay ■

Kompetencja, języki

Odpowiedzialność za przygotowanie i ocenę testów ECL (skrót od European Consortium for the Certificate of Attainment In Modern Languages) wzięły na siebie prestiżowe uniwersytety w poszczególnych krajach, w których przygotowano i oceniano testy dla języków z danego kraju.

Profil testu

Zawartość i ogólną ważność testów opracowano po przeprowadzeniu rozległych badań specjalistycznych i testów pilotażowych na wybranej grupie docelowej. Egzamin ECL sprawdza ustną i pisemną umiejętność używania języka ogólnego w zakresie tematów związanych z życiem praktycznym, zawodowym i osobistym o zróżnicowanym stopniu skomplikowania.

Porównywalność

Porównywalność jest jedną z najważniejszych cech egzaminów ECL. Żeby ją umożliwić, nie tylko egzaminy, ale i materiały do testów oraz certyfikaty zostały opracowane w oparciu o jednolite założenia. W myśl tych jednolitych założeń parametry i kryteria oceny oraz typy zadań w teście są takie same we wszystkich językach.

Rzetelność

Każdy wyspecjalizowany członek konsorcjum jest odpowiedzialny za opracowanie testów i punktacji do egzaminu w swoim języku. Żeby zapewnić maksimum rzetelności egzaminów ECL, poszczególne elementy są testowane próbnie, a egzaminatorzy i oceniający testy otrzymują odpowiednie szkolenie. Komisja specjalistów nadzoruje standardy zestawów pytań i kryteriów oceny zapewniając w ten sposób jednolitość oceny umiejętności językowych w poszczególnych językach.

Studenci, którzy chcą uzyskać formalną weryfikację znajomości języka polskiego jako obcego, mogą zdawać europejski egzamin języka polskiego ECL. Od 2001 roku nasz Instytut jest członkiem Europejskiego Konsorcjum na rzecz certyfikatu osiągnięć w językach współczesnych i każdy, kto zdaje egzamin ECL www.ecl-test.com może uzyskać certyfikat poświadczający poziom kompetencji językowych, honorowany w krajach Unii Europejskiej.

Przystępując do egzaminu ECL, spełniającego wytyczne Rady Europy, studenci mogą dowieść swoich kwalifikacji językowych z języka polskiego, angielskiego, niemieckiego, węgierskiego, szwedzkiego, portugalskiego i wielu innych. Wszystkich chętnych zapraszamy na kursy przygotowujące do egzaminów ECL. Zainteresowanych szczegółami: terminami kursów przygotowujących do egzaminu, terminami egzaminu oraz samym przebiegiem egzaminu ECL prosimy o kontakt z Małgosią Kujawską pod numerem telefonu +48 22 826 22 59. Na egzamin ECL można również zarejestrować się na stronie internetowej: ***www.ecl.hu***.

Twórcy egzaminów ECL ■

Az Országos Lengyel Nyelvoktató Iskola a közelmúltban megkapta ECL vizsgáztatási jogosítványát, amivel kapcsolatban sok kérdés érkezik az iskolához. Rónay Słaba Ewa igazgató asszony néhány fontos információt ad közre a magyarországi lengyel ECL vizsgáztatásról: Az Uniós szinten egységes feltételrendszerű és színvonalú ECL nyelvvizsgát minden európai uniós országban elfogadják.

A nyelvvizsgát előre kiválasztott tudásszintnek megfelelően lehet letenni (A2 – kezdő, B1 – alap, B2 középfok, B3 – felsőfok). A vizsgák írásbeli és szóbeli részből állnak. Ezeket külön-külön vagy együttesen is le lehet tenni, amelyek során négy különböző kompetenciáról kell számot adni: olvasott szöveg értése, íráskészség, hallás utáni értés, beszédkészség. A szövegek a gyakorlati élettel, a munkavégzéssel és a magánélettel kapcsolatos nyelvtudásra összpontosítanak. Mindegyik kompetencia tekintetében max. 25 pontot lehet szerezni. A sikeres vizsgához kompetenciánként min. 40%-os, összesített eredményben min. 60%-os eredményre van szükség.

Az ECL-nyelvvizsga kritériumok fontos jellemzője a megbízhatóság és az összevethetőség, melynek szakmai alapjait minden országban neves és tekintélyes egyetemek, nyelvi intézetek dolgozták ki. Részletes információkat a ***www.ecl.hu***. honlapon lehet találni, és – előzetes regisztráció után – vizsgára is itt lehet jelentkezni.

Függetlenül attól, hogy valaki melyik helyszínen jelentkezik vizsgára, az írásbeli vizsgák anyagát minden esetben Varsóba küldik el, az ottani ECL-központba. A Lengyel Iskolának innen sikerült megszereznie a korábbi évek vizsgaanyagait, amit nagyon jól lehet a vizsgára felkészülésnél használni. Az ECL-nyelvvizsga megszerzése további pontokat jelent felsőfokú oktatásra jelentkezéskor, illetve növeli az elhelyezkedési esélyeket. Lengyel nyelvből a legközelebbi vizsgázási lehetőség áprilisban lesz. Lengyelországban is lehet vizsgát tenni (ezzel kapcsolatos kérdésekkel Małgosia Kujawskahoz, a lengyel ECL-központ alapítójához érdemes fordulni a +48 22 826 22 59 telefonszámon.)

ford. Sutarski Szabolcs ■

PRZEDSZKOLE

ÓVODA

Przedszkole działające przy polskiej parafii jest od dawna miejscem, gdzie w każdą sobotę (od godziny 10.00 do 13.00) kilkuletnie maluchy mają szansę bawić się i rozmawiać po polsku wśród rówieśników pod opieką sióstr Żeni i Elizy. Chociaż faktem jest, że nie wszystkie przedszkolaki już mówią, drobne trudności językowe raczej nie przeszkadzają w nawiązywaniu przyjaźni i wspólnemu spędzaniu czasu. W trakcie zabawy jest przewidziany czas na drugie śniadanko ☺, a kiedy maluchy się bawią, mamusie i tatusiowie przy kawie, herbacie i ciastku nawiązują nowe i pielęgnują stare znajomości. Gdy zachodzi taka potrzeba można na jakiś czas zostawić pociechę pod opieką sióstr.

Okres ostatnich kilku miesięcy w przedszkolu upłynął pod znakiem świąt. Najpierw obchodziliśmy Święto Niepodległości, uczyliśmy się wierszyka i przygotowywaliśmy polską flagę na maszcie, aby później całkowicie poświęcić się przeżywaniu Adwentu i Bożego Narodzenia. Wyczekując spotkania ze św. Mikołajem kleiliśmy lampiony, kolorowaliśmy stajenkę i uczyliśmy się kolęd. Pełną parą pracujemy nad przygotowaniem przedstawienia jasełkowego, ale tu podstawową, stałą trudnością jest brak kompletu artystów, stale ktoś jest chory...

A przed nami jeszcze tyle! Przecież niedługo swoje święto będą mieli nasi kochani babcie i dziadkowie! Jeszcze panoszy się zima, ale już zza zakrętu wygląda Pani Wiosna. Różne bajkowe postacie (np. pszczółka Maja z Guciem i Krecik) nauczą nas jak żyć i dzielić się miłością.

Kochane Dzieci i ich Rodzice, jeśli tylko pozwala Wam na to czas, zapraszamy - dołączcie do nas.

Siostry Żenia i Eliza

A néhány éves csöppségeknek a Lengyel Plébánia mellett működő óvodában szombatonként (10-től 13 óráig) már régóta lehetőségük van lengyel nyelven játszani és beszélgetni kortársaik között, Eliza és Żenia nővérek felügyelete alatt. Ugyan igaz, hogy nem minden kisóvodás beszél már, de az ilyen apróbb nehézségek nem jelentenek különösebb akadályt a barátságok kötésében és az idő közös eltöltésében. Játék közben lehetőség van tízóraizásra: miközben az apróságok játszanak, az anyukák és apukák egy kávé vagy tea mellett új ismeretségeket köthetnek és ápolhatják a régieket. Ha szükséges, egy kis időre akár a nővérek felügyelete alatt is lehet hagyni a kicsinyeket.

Az utóbbi néhány hónap az óvodában az ünnepek jegyében telt. Először a Függetlenség Napját ünnepeltük, verset tanultunk és lengyel lobogót készítettünk, hogy utána teljesen átadjuk magunkat az adventi készülődésnek és karácsony ünnepének. A Szent Miklóssal való találkozásra várva lámpásokat ragasztottunk és kolindákat tanultunk énekelni. Teljes gőzzel készülünk a jasełko előadásra, de itt állandósult nehézséget jelentenek a hiányzások – az előadók közül mindig megbetegszik valaki...

És még mi minden áll előttünk! Hiszen közeleg szeretett nagymamáink és nagypapáink ünnepe! És ugyan még a tél basáskodik fölöttünk, de a sarkon túl már ott kacsingat a tavasz! A különböző mesehősök pedig (pl. Maja méhecske és Vili barátja, vagy a Kisvakond) megtanítanak minket, miként érdemes megosztani egymással a szeretetet.

Kedves Gyerekek! Kedves Szülők! Ha időtök engedi, várunk benneteket, kapcsolódjatok be társaságunkba!

ford. Sutarski Szabolcs

Polskie Przedszkole w Domu Polskim
Misjonarki Chrystusa Króla
Ohegy u.11
1103 Budapest

s. Żenia – tel.: +36 30 6454130, misjonarka@gmail.com
s. Eliza – tel.: +36 30 3368869, selizak2@gmail.com

Boże Narodzenie w Szkolnym Punkcie Konsultacyjnym

Jak co roku, przed Świętami Bożego Narodzenia, w Szkolnym Punkcie Konsultacyjnym przy Ambasadzie RP w Budapeszcie zapanowała ciepła, prawdziwie rodzinna atmosfera.

Dni 12 ,13 i 14 grudnia upłynęły na śpiewaniu kolęd, składaniu życzeń, łamaniu się opłatkiem i spożywaniu tradycyjnych, wigilijnych potraw.

Pierwszego dnia szkolnych obchodów Świąt Bożego Narodzenia, w pięknie udekorowanej przez siostry Misjonarki sali – która przypominała miasto Betlejem za czasów króla Heroda i komnatę diabelską, gdzie panował Lucyfer – dzieci i młodzież przy pomocy s. Weroniki przedstawiły „Jasełka na wesoło", w których niemałą rolę odegrała rzesza diabłów z Lucyferem, królem Herodem oraz Śmiercią na czele.

Diabelskiego orszaku nie przerazili się honorowi goście – konsul Anna Derbin i ksiądz proboszcz Karol Kozłowski.

Drugi dzień bożonarodzeniowych spotkań upłynął na śpiewaniu kolęd przy nastrojowym akompaniamencie gitarowym taty jednego z uczniów klasy II, Z. Krasnodębskiego.

W trzecim dniu uczniowie klasy III wraz z nauczycielami, pod kierownictwem s. Weroniki, przedstawili montaż słowno-muzyczny pt. „Jest taki dzień". Tym razem w wielkiej zadumie powróciliśmy do tradycyjnego polskiego wieczoru wigilijnego – z siankiem, opłatkiem, pustym miejscem przy stole. Przywołane zostały wigilie czasy niewoli i okupacji, a także wspomnienia wigilii kraju lat dziecinnych. W niejednym oku pojawiła się łezka…

Dorośli uczestnicy spotkań wigilijnych byli zgodni, że były to chwile szczerych wzruszeń i wspomnień, a dla dzieci lekcje kultywowania pięknych i bogatych polskich tradycji bożonarodzeniowych.

Należy dodać, że 15 grudnia, z całym diabelskim orszakiem i królem Herodem udaliśmy się do zaprzyjaźnionej szkoły słowackiej, gdzie przedstawiliśmy nasze Jasełka oraz śpiewaliśmy polskie kolędy – tym razem przy gitarowym akompaniamencie w wykonaniu Krzysztofa Szarkowicza.

I to jeszcze nie był koniec naszych „diabelskich występów", bo „Jasełka na wesoło" wystawiliśmy też 15 stycznia w Domu Polskim.

Z okazji Świąt Bożego Narodzenia w naszej szkole zorganizowaliśmy zbiórkę darów dla potrzebujących dzieci i dla seniorów. W ramach akcji „Dzieci dzieciom " zgromadzona została imponująca ilość zabawek, książek, gier i przyborów szkolnych, które przekazaliśmy dla dzieci z sierocińca z Rudnika. Druga akcja „Juniorzy - seniorom" polegała na zbiórce artykułów spożywczych dla seniorów naszej polonijnej społeczności. Dary te przekazała osobiście kierownik Beata Mondovics podczas spotkania wigilijnego osób starszych i samotnych w dniu 20 grudnia w Domu Polskim. Ponad 10 seniorów otrzymało paczki żywnościowe na święta. Nie kryli wzruszenia, że są jeszcze ludzie, którzy o nich pamiętają.

Wszak Boże Narodzenie jest właśnie wtedy, gdy ktoś o nas myśli i o nas pamięta! Niech Święta Bożego Narodzenia trwają jak najdłużej w naszych sercach! ■

s. Weronika

A Nagykövetség mellett működő Lengyel Iskolában december 12-én a gyerekek „Vidám betlehemet" mutattak be, amelyben fontos szerepet játszott egy ördögcsapat Lucifer vezényletével, Heródes király és a Halál. Másnap a gyerekek kolindákat énekeltek gitáros kísérettel. A rá következő napon a 3. osztályos gyerekek a tanárokkal karöltve karácsonyi szöveges-zenés összeállítást adtak elő, amellyel a hagyományos lengyel vigília légkörét idézték meg a megszállás korából (szénával, szentelt ostyával és üresen hagyott hellyel az asztalnál). A felnőttekre érzelmileg igen nagy hatást gyakorolt a bemutató, a gyerekek pedig ráérezhettek a sokrétű, gyönyörű lengyel vigíliai szokások ápolásának az örömére. Karácsonyhoz kapcsolódva még két jótékonysági akcióra is sor került az iskolában – lengyelországi árvaházi gyerekek, illetve a magyar polónia egyedül élő idős tagjai javára. ■

ford. Sutarski Szabolcs

14 grudnia 2011 r.

Polska prezydencja w Radzie Unii Europejskiej

Ambasador Roman Kowalski wydał uroczysty lunch z okazji kończącej się polskiej prezydencji w Radzie Unii Europejskiej dla ambasadorów państw UE. Spotkanie swą obecnością zaszczycił prezydent Węgier Pál Schmitt.

Prezydent Schmitt wyraził uznanie dla Polskiej prezydencji w RUE, ocenił ją jako bardzo udaną, szczególnie podkreślając znaczenie warszawskiego Szczytu Partnerstwa Wschodniego, a także rozpoczęcia merytorycznej debaty nad kwestią wieloletnich ram finansowych UE. Podziękował też Polsce za kontynuację zadań rozpoczętych podczas prezydencji węgierskiej. Zwrócił uwagę, że rok 2011 można uznać za rok historyczny, podczas którego prezydencję unijną sprawowały dwa państwa środkowoeuropejskie – Węgry i Polska.

Ambasador Roman Kowalski w swoim wystąpieniu między innymi powiedział „Przeszliśmy bardzo długą drogę, choć historycznie patrząc uczyniliśmy to niezwykle szybko, od walki o prawdziwą niepodległość, od przedstawienia naszych europejskich aspiracji nie tylko do uzyskania pełnego członkostwa, ale do chwili, gdy sytuacja gospodarcza w Polsce mimo wszelkich problemów, jest stawiana jako pozytywny przykład i gdy kierujemy pracami Rady Unii Europejskiej, a polska prezydencja zbiera bardzo dobre oceny. To był rzeczywiście niezwykle ważny dla Polski i Węgier czas i dlatego jestem szczególnie zaszczycony, że Pan Prezydent Pál Schmitt przyjął nasze zaproszenie, a również dlatego, że w relacjach bilateralnych Polska i Węgry mają za sobą bardzo udany rok".

W spotkaniu wzięli tez udział zaproszeni podsekretarze stanu w węgierskim MSZ G. Prőhle i G. Baranyai, a także dyrektor departamentu terytorialnego MSZ I. Gyurcsik.

Zarówno prezydent Schmitt jak i ambasador Kowalski pogratulowali ambasadorowi chorwackiemu podpisania Traktatu Akcesyjnego, a także życzyli Danii wielu sukcesów w czasie przyszłorocznej prezydencji w RUE.

(amb)

2011. december 14-én Roman Kowalski nagykövet a záruló lengyel EU-elnökség alkalmából ünnepi ebédet adott. A találkozót megtisztelte jelenlétével Schmitt Pál magyar köztársasági elnök, aki elismerését fejezte ki az EU Tanácsában betöltött lengyel elnökség nagy sikere kapcsán, és hangsúlyozta a varsói Keleti Partnerség Csúcs jelentőségét, valamint az EU többéves pénzügyi keretéről szóló szakmai vita elindítását. Roman Kowalski nagykövet beszédében felvázolta a hosszú utat a függetlenségért vívott harctól a teljes európai tagságig, az EU elnökségig, amikor a lengyel gazdaság helyzetét összességében pozitív példaként emlegetik. Ennek okán az eltelt időszak – és mert a kétoldalú kapcsolatok fejlesztésében szintén komoly sikerekkel zárul – valóban fontosnak nevezhető Lengyelország és Magyarország számára.

ford. Sutarski Szabolcs

20 grudnia 2011 r

Współpraca środkowoeuropejska

W Budapeszcie odbył się, na zaproszenie Ambasadora RP Romana Kowalskiego, uroczysty lunch wieńczący polską prezydencję w RUE. Zaproszenie przyjął premier Viktor Orbán, któremu towarzyszyli János Martonyi, Minister Spraw Zagranicznych Węgier oraz Péter Szíjjártó, rzecznik premiera RW.

Spotkanie było nie tylko znakomitą okazją do podsumowania wyjątkowego, środkowoeuropejskiego roku w UE, ale także do poznania ocen premiera Węgier na temat sytuacji na Węgrzech, w regionie i w Europie. Tematem rozmów z ambasadorami było także wiele spraw z aktualnej agendy polityki globalnej. Wśród wielu kwestii premier V. Orbán szczególnie akcentował konieczność nie tylko podtrzymania, ale rozwijania i lepszego rozumienia istoty współpracy środkowoeuropejskiej. Regionu, który może się wkrótce stać motorem europejskiego rozwoju.

Spotkanie, na prośbę Ambasadora R. Kowalskiego, zostało zainaugurowane minutą ciszy dla uczczenia pamięci prezydenta Václava Havla, bez którego ani Czechy, ani Polska, ani Europa nie byłyby dziś takie, jakie są.

(amb)

2011. december 20-án Roman Kowalski nagykövet úr ünnepi fogadást adott a LK budapesti nagykövetségén a lengyel európai uniós elnökség lezárulásának alkalmából. A fogadáson részt vett Orbán Viktor miniszterelnök úr. A fogadás alkalmat teremtett, hogy a nagykövet úr megismerhesse a magyar miniszterelnök álláspontját a magyar, a regionális és az uniós helyzettel kapcsolatban, aki ezen belül a közép-európai együttműködés fejlesztésének fontosságát is hangsúlyozta.

ford. Sutarski Szabolcs

13 grudnia 2011 r

30-ta rocznica stanu wojennego

W budapeszteńskim Muzeum „Dom Terroru" odbyła się konferencja poświęcona 30-tej rocznicy wprowadzenia stanu wojennego w Polsce, zorganizowana wspólnie przez Muzeum oraz Ministerstwo Administracji i Sprawiedliwości RW.

Obok wykładów w trakcie konferencji zaprezentowano także krótkie filmy, m.in. z wystąpienia prezydenta Reagana, pielgrzymki Jana Pawła II do Polski, w ramach popołudniowej części konferencji film „Wszystko, co kocham", przed projekcją którego swoimi wspomnieniami podzieliła się Marta Meszaros. W konferencji wziął udział b. Minister Sprawiedliwości RP Krzysztof Kwiatkowski, który zaprezentował referat poświęcony tematyce rozliczeń polskiego wymiaru sprawiedliwości tamtego okresu.

(amb)

A statárium bevezetésének 30. évfordulója alkalmából a budapesti Terror Házában tudományos konferenciát rendeztek, melyen részt vettek Mészáros Márta és Krzysztof Kwiatkowski volt lengyel igazságügy-miniszter.

Chór „Akord" nagrodzony

Kameralny Chór "Akord" laureatem nagrody „Na rzecz mniejszości"

W tym roku laureatem nagrody „Na rzecz mniejszości", przyznawanej co roku przez Samorząd miasta Győr, został Kameralny Chór „Akord". Chór, obchodzący w styczniu 2012 roku pięciolecie działalności, ma na swym koncie liczne występy i koncerty. W repertuarze zespołu znajdują się polskie pieśni patriotyczne, pieśni ludowe, kolędy, piosenki wojskowe i biesiadne. Grupę stanowią członkowie Polonii w Győr. Kierownikiem chóru jest Katalin Csirszka, zaś akompaniatorką Edit Sely.

MTSz

Győr város Közgyűlése az általa évente kiosztott „Kisebbségekért" díjat idén az 5 éves fennállását ünneplő lengyel kisebbségi „Akord" kamarakórusnak ítélte. Gratulálunk!

Géza Cséby laureatem nagrody mniejszościowej

Z okazji obchodów V. Wojewódzkiego Dnia Mniejszości Narodowych w woj. Veszprém na wniosek Samorządu Mniejszości Polskiej z Veszprém pisarz, tłumacz literatury pięknej z Keszthely Géza Cséby, został wyróżniony przez Sejmik Wojewódzki za szerzenie i pielęgnowanie polskiej kultury na Węgrzech.

A Veszprém Megyei Önkormányzat Cséby Géza irót, műfordítót kulturális közvetítő munkájáért kitüntetésben részesítette. Gratulálunk!

Géza Cséby (1947, Keszthely) węgierski poeta, pisarz, tłumacz literatury pięknej, kulturoznawca. Jego pierwsze tłumaczenia ukazały się w regionalnym dzienniku Veszprémi Napló już w roku 1960. Jest autorem ponad 300 opracowań naukowych i artykułów oraz redaktorem wydań książkowych. Zajmuje się głównie tematyką dotyczącą literatury i historii kultury Oświecenia. Przygotowane przez niego tłumaczenia wykorzystał Balázs Árpád we własnych utworach chóralnych. Jest inicjatorem kontaktów węgiersko-polskich, przede wszystkim w dziedzinie kultury. Jest autorem i realizatorem projektów tablic pamiątkowych ku czci kontaktów polsko-węgierskich w Starym Sączu, w Piwnicznej-Zdroju i w Marcinkowicach.

Cséby Géza (Keszthely, 1947.) magyar író, költő, műfordító, irodalomkutató, művelődéskutató. Mintegy 300 tanulmány, publicisztikai cikk szerzője, több kötet szerkesztője. Tanulmányai elsősorban a felvilágosodás és a reformkor irodalmához, művelődéstörténetéhez kapcsolódnak. Lengyel műfordító. Műfordításainak felhasználásával Balázs Árpád zeneszerző írt kórusműveket. Gyermekverseit az Énekmondó Együttes zenésítette meg. A magyar és lengyel kapcsolatok ápolásában kiemelkedő szerepet játszik. Neki köszönhető, többek közt, a Stary Sączban, Piwniczna Zdrójban és Marcinkowiceben felavatott magyar-lengyel vonatkozású emléktáblák megvalósítása. Számos magyar-lengyel rendezvény szervezője, kivitelezője. A magyar kultúra lengyelországi és a lengyel kultúra magyarországi megismertetésében elévülhetetlen szerepet játszik.

Niepodległość Polski w świetle literatury

Z okazji polskiego Święta Niepodległości zostałem zaproszony do Pécsu z wykładem o polskiej literaturze niepodległościowej. Świadczy to, że w środowiskach polonijnych istnieje zainteresowanie tego rodzaju – jakże ważną - tematyką. Materiał jest wdzięczny, ale w pierwszym rzędzie w odniesieniu do dłuższej, pogłębionej rozprawy, bo to temat-morze. W ramach niewielkiego artykułu czasopiśmienniczego sprawą zasadniczą pozostaje wyłowienie i skrótowe przedstawienie przynajmniej zjawisk najważniejszych.

Naród polski utracił niepodległość po raz pierwszy pod koniec XVIII wieku, ostatecznie po upadku Powstania Kościuszkowskiego, w 1795 r. i pozostał pod zaborami (rosyjskim, pruskim i austriackim) – pomimo ponawianych powstań – do końca I wojny światowej, do 1918 r. Druga utrata niepodległości nastąpiła w 1939 r., w wyniku zbrojnej agresji Niemiec oraz Związku Radzieckiego. Po zwycięstwie sił sprzymierzonych nad Niemcami i zakończeniu II wojny światowej Polska pozornie odzyskała wolność, ale, pozostając nadal w strefie wpływów ZSRR, stała się w pełni niepodległa dopiero po pięćdziesięciu latach, w 1989 roku.

Ze względu na powyższe polska literatura niepodległościowa też zaistniała dwukrotnie.

Pozbawienie narodu polskiego państwowości wywołało w nim szok, podobny do zaistniałego na Węgrzech po zniszczeniu ich tradycyjnej państwowości dyktatem pokojowym w wersalskim Trianon w 1920 r., jakkolwiek nadzieję na odzyskanie niepodległości niosły jeszcze całymi latami wojny napoleońskie, później zaś powstania. Problematyka niepodległościowa przewijała się w rezultacie przez wszystkie nurty polskiej literatury XIX i początku XX wieku: przez końcową fazę Oświecenia, Romantyzm, Pozytywizm i Młodą Polskę aż do I wojny światowej. Znacząca ilość czołowych dzieł wszystkich tych okresów zawiera tematykę związaną bądź bezpośrednio z nadzieją na odzyskanie wolności, bądź też z dążeniami do wewnętrznego odrodzenia narodu tak, aby zaistniała w ten sposób siła ducha pozwoliła mu trwać w oczekiwaniu na moment wyzwolenia.

Już w 1797 r. powstała – śpiewana przez cały czas niewoli – „Pieśń legionów polskich" autorstwa Józefa Wybickiego, zaczynająca się (wtedy) słowami: „Jeszcze Polska nie umarła, / kiedy my żyjemy. / Co nam obca moc wydarła, / szablą odbijemy.", podniesiona w odrodzonej Polsce (w 1927 r.) do rangi hymnu narodowego. Szeroki rozgłos osiągnęły (napisane w latach 1908-10) „Śpiewy historyczne" Juliana Ursyna Niemcewicza oraz poemat opisowy „Świątynia Sybilli" (1801) i „Hymn do Boga" (1805) autorstwa późniejszego prymasa Królestwa Polskiego pod zaborem rosyjskim, Jan Pawła Woronicza. Właśnie u Woronicza pojawia się po raz pierwszy w czasach zaborów motyw polskiego mesjanizmu (Polska Chrystusem narodów), rozwinięty potem w okresie romantyzmu. W 1816 r. powstała też pieśń „Boże, coś Polskę", którą tuż po jej powstaniu zaczęto śpiewać, używając słów „Naszą ojczyznę racz nam wrócić, Panie" i która stała się niejako drugim hymnem uciemiężonego narodu.

Romantyzm narodził się w Polsce około 1820 roku jako reakcja nowych pokoleń na rygory i ograniczenia duchowe klasyki oświecenia, przynosząc kilka nadzwyczajnych indywidualności poetyckich oraz szereg świetnych dzieł. Różnił się on od romantyzmu innych narodów i nazwany został „polskim" ze względu na cechy związane w dużej mierze z dążeniami niepodległościowymi. Ogromna część tej poezji powstała zresztą nie w ojczyźnie, a w warunkach emigracyjnych. Już nie w Polsce, na Litwie, w Wilnie, a po zsyłce do Rosji powstał wielki poemat pierwszego wieszcza, Adama Mickiewicza, „Konrad Wallenrod" (drukiem w 1828 r.). W nim pojawił się patriotyzm czasów niewoli, miłość do ojczyzny, ale ukryta. Po upadku Powstania Listopadowego nastąpiła wielka emigracja Polaków poprzez Niemcy (Saksonię), przede wszystkim do Francji. W Dreźnie w 1832 r. powstaje „Dziadów część III" Mickiewicza, a w tym samym roku w Paryżu, jego publicystyczny poemat polityczny „Księgi narodu polskiego i pielgrzymstwa polskiego", obydwa dzieła napisane pod świeżym wrażeniem upadku powstania. W nich Mickiewicz rozwinął koncepcję Polski jako Chrystusa narodów (rozbiory to ukrzyżowanie, a Polska zmartwychwstanie jak Chrystus) i mitologię walki choć przegrywanej, lecz nienadaremnej, bo nadal niosącej nadzieję. W 1834 r. ukończył Mickiewicz swoje trzecie, ostatnie wielkie dzieło popowstańcze, „Pana Tadeusza", syntetyczną wizję dawnej (zjednoczonej z Litwą) Rzeczypospolitej Polskiej, pełnej przywar, ale opromienionej patriotyzmem, miłością („Litwo! Ojczyzno moja! ty jesteś jak zdrowie; / Ile cię trzeba cenić, ten tylko się dowie, / Kto cię stracił."). Kiedy Mickiewicz zamilkł – pod koniec lat trzydziestych – jako poeta, miejsce po nim zaczął zajmować Juliusz Słowacki. Ten najbardziej romantyczny spośród romantyków nie był typem przywódcy, jak Mickiewicz. Nierozumiany początkowo, po trzech wydanych w Paryżu tomach poezji anonimowo ogłosił (1834) wielki – porównywany później z „Dziadami" – poemat psychologiczno-polityczny „Kordian", którego bohater sam usiłuje dokonać zamachu na cara. Nie przyniosło Słowackiemu rozgłosu nawet jedno z najbardziej gorzkich dzieł literatury polskiej „Grób Agamemnona", zawierający słowa: „Polsko! lecz ciebie błyskotkami łudzą; / Pawiem narodów byłaś i papugą, / A teraz jesteś służebnicą cudzą". Sukcesem stał się dopiero poemat dygresyjny „Beniowski", osnuty na dziejach młodego patrioty, konfederata barskiego, Maurycego Beniowskiego (1841).

Trzeci wielki romantyk to Zygmunt Krasiński, przedstawiciel obozu konserwatywnego. W swoich dwóch największych dziełach: „Nie-Boskiej komedii" (1835) oraz „Irydionie" (1836) sprzeciwiał się buntowi, rewolucji, jako metodzie rozprawy z ciemiężcą, opowiadając się za reformami. Tragizm Irydiona to jednocześnie tragizm przedwczesnego, niedojrzałego geniusza polskiej poezji Cypriana Kamila Norwida wybiegały w przyszłość sięgającą okresu symbolizmu i XX wieku, nie znajdowały jednak dojść do współczesnego mu społeczeństwa i problematyki niepodległościowej.

Konrad Sutarski ■

(c.d.n. w następnym numerze)

Lengyelország a XVIII. század végén, 1795-ben – a Kościusko fölkelés után – vesztette el függetlenségét, és a három részre osztott nemzet orosz, porosz és osztrák fennhatóság alatt maradt egészen az I. világháború végéig. Az ország függetlensége másodszor 1939-ben szűnt meg, amikor a német és a szovjet birodalom megszállta és felosztotta egymás között Lengyelországot. Így a függetlenségi irodalom e két különböző korszakhoz köthető. – Már a klasszicizmus időszakában, 1797-ben, megszületett Józef Wybicki tollából a „Lengyel légiók dala", amelyet 1927-ben – az újra független Lengyelországban – a nemzeti himnusz rangjára emeltek. Jan Paweł Woronicz – későbbi lengyel prímás – révén születik meg a megszállás alatti lengyel messianizmus gondolata (Lengyelország a nemzetek Krisztusa). 1826-ban keletkezett az „Isten ki Lengyelhont" kezdetű ének, amely hazafiasságával második nemzeti himnusszá nőtte ki magát. A lengyel romantika 1920 táján jött létre a klasszicizmus rigorózus korlátai ellen történő lázadás jegyében. Sajátos karakterét éppen a függetlenségi törekvések és a tömeges nyugati emigráció következtében nyerte el. Egyik legjelesebb képviselője, a költőóriás Mickiewicz Adam munkásságára nagy hatást gyakorolt az 1830-as oroszellenes „novemberi felkelés" leverése. Legjelesebb költeményei, „Az ősök", és a „Pan Tadeus" is emigrációban láttak napvilágot.

ford. Sutarski Szabolcs ■

(folytatás a következő számban)

Zawsze czułam, że jeżeli coś można łatwo i szybko wytłumaczyć, to nigdy nie będzie to wyjaśnienie, które dosięgnie prawdziwego sedna rzeczy, prawdziwie rozwiąże problem. Podobnie jest chyba ze stwierdzeniem, że zwyczaje, czy tradycje dwóch, tak bardzo ze sobą historycznie zżytych, zaprzyjaźnionych i stosunkowo w niewielkiej odległości położonych krajów jak Polska i Węgry właściwie prawie się nie różnią… Prawie robi wielką różnicę. Wszyscy, szczególnie na początku pobytu, spotykaliśmy się z sytuacjami zaskakującymi, czasami śmiesznymi, czasami kłopotliwymi. Podobnie bywało przy wizytach Węgrów w Polsce… Może warto by te wspomnienia przelać na papier i podzielić się nimi ku nauce, przestrodze i rozrywce innym. Czekamy i postaramy się opublikować wszystkie ciekawe historie i te śmieszne i te straszne, te wzruszające i irytujące, i takie proste nasze, niezależnie od tego, po której części naszego polsko-węgierskiego życia powstały. Pierwszy temat, który zupełnie naturalnie pojawił się w styczniu to Sylwester… niby wszystko prawie tak samo: cały wieczór to jedna wielka impreza, piękne stroje, głośna muzyka, znajomi i przyjaciele, szampan o północy. Tylko, że wspominanie wcześniej „prawie" i w tym przypadku robi wielką różnicę. Jakże zdziwi się Polak, po raz pierwszy słysząc hymn węgierski rozbrzmiewający wszędzie o północy, jeszcze przed otwarciem szampana, jakże w Polsce będzie brakowało Węgrowi tradycyjnych parówek czy potraw z soczewicy na szczęśliwe i pomyślne rozpoczęcie Nowego Roku! Dlatego na dobry początek proponujemy porozmawiać o Sylwestrze, Nowym Roku i Karnawale… bardzo jesteśmy ciekawi Waszych, Drodzy Czytelnicy opinii.

KDK ■

Mindig valahogy úgy éreztem, hogy ha valamire könnyen és gyorsan lehet választ találni, akkor nem hatoltunk le a dolog valódi mivoltáig, nem oldottunk meg semmit igazán. Talán hasonló a helyzet azzal a közhittel, hogy ez a két történelmileg egymással olyannyira összenőtt, baráti kapcsolatban és viszonylag kis távolságban élő nemzet, mint a lengyel és a magyar, szokásai és hagyományai szinte mit sem különböznek. Azonban ez a „szinte" számos különbséget takar. Minden Magyarországra látogató és itt élő lengyel életében, főleg az első időkben akadtak olyan helyzetek, melyek megdöbbenést, nevetést vagy zavart okoztak. Hasonlóképp emlékszünk magyarokként az első lengyelországi látogatásokra is…Talán érdemes lenne ezeket a történeteket papírra vetni és megosztani másokkal tanulás, tapasztalatszerzés, vagy akár csak szórakoztatás céljából. Nagyon várjuk, és igyekszünk a nagy nyilvánosságnak is bemutatni ezeket a sztorikat – a vicceseket, a rémisztőket, a meghatóakat és az idegesítőeket egyaránt, attól teljesen függetlenül, hogy a közös lengyel-magyar életünk melyik oldalán születtek. Az első téma, ami valahogy teljesen természetesen merült fel januárban a Szilveszter volt… első ránézésre minden majdnem azonos: hatalmos buli, hangos zene, ismerősök és barátok társasága, pezsgő éjfélkor. Csakhogy a már említett majdnem ebben az esetben is nagy különbséget jelent. Mennyire megdöbben a lengyel a magyar földön az éjfélkor elhangzó himnusz hallatán, mennyire hiányzik a magyarnak Lengyelországban a hagyományos virsli, vagy lencsefőzelék! Ezért elsőként a Szilveszterrel, az Új Évvel és a farsanggal szeretnénk foglalkozni… és nagyon várjuk az önök véleményeit, tapasztalatait is.

KDK ■

Hymn o północy

Dopiero, co pozostawiliśmy za sobą Stary Rok, jeszcze małym berbeciem jest młodziutki Rok Nowy i świeżym wspomnieniem żyją w nas bale i – w zależności od temperamentu – imprezy nocy sylwestrowej. Przybywających na Węgry Polaków nie zdziwi ani nie zaskoczy tu zbyt wiele ani w Sylwestra ani w Nowy Rok. Polskie i węgierskie zwyczaje świąteczne i noworoczne wywodząc się z tradycji ludowych są w zasadzie bardzo podobne, czasami wręcz jednakowe i stwierdzenie to odnosi się również do okresu Bożego Narodzenia i tydzień później głośno obchodzonego Sylwestra. Nic nigdy nie jest jednak tak zupełnie oczywiste, ani proste… „niedoświadczony" Polak w kulminacyjnym punkcie sylwestrowej zabawy, o co do sekundy odmierzonej północy spotka się z dziwnym, zaskakującym i dla niektórych może i trochę szokującym typowo węgierskim zwyczajem, jakim jest śpiewanie hymnu państwowego. Nie udało mi się odkryć, od jak dawna zwyczaj ten panuje tu, w Niecce Karpackiej, ale coraz bardziej oczywistym wydaje się stawać to, co – czy to instynktownie, czy świadomie – ma wyrażać i czym jest dla Węgrów.

W tym roku w sylwestrowym programie węgierskiej telewizji godzinę przed północą odśpiewano Hymn Seklerów. Dokładnie wtedy, kiedy w oddzielonym strefą czasową Siedmiogrodzie świętowano rozpoczęcie Nowego Roku. Tam, gdzie w sylwestrową północ często płacząc rzucają się sobie w objęcia mężczyźni, i gdzie w większych węgierskich miastach dwa razy strzelają szampany, dwa razy pokazy sztucznych ogni rozświetlają niebo - raz zgodnie z wskazówkami miejscowych, raz budapeszteńskich zegarów. Sylwestrowe śpiewanie hymnu duchowo łączy rozdartych pomiędzy wiele państw Węgrów, i przywołuje nam, Polakom inne wielkie narodowe święto, obchodzone niedługo przed Bożym Narodzeniem, a które wiąże się też z kończącym I wojnę światową traktatem pokojowym. Dla obu narodów był to traktat decydujący, ależ jakże w odmienny sposób! I wydaje się, że podczas sylwestrowego śpiewania hymnu powinniśmy pomyśleć i o tym, że właśnie głębokie przeżywanie miłości do ojczyzny jest tym, co łączy nasze dwa narody. Ta miłość do ojczyzny, z której Węgrzy słynni byli jeszcze na długo przed nastaniem Romantyzmu, którą za typowo madziarską uznawały średniowieczne źródła obce, i której sferę duchową budowały nie na nienawiści do innych narodów, ale na szczerym przywiązaniu do ziemi ojczystej. I wydaje się, że tu, w Europie istnieje jest jeszcze tylko jeden naród, który poprzez wszystkie zawirowania i burze historii potrafił był wyhodować w sobie te głębokie i szlachetne, bezinteresowne uczucie miłości ojczyzny - tym narodem są Polacy. My zaś, Polacy na węgierskiej ziemi na początku XXI wieku dla wielu przechodzących kryzys duchowy Węgrów powinniśmy się stać takim zaczynem patriotyzmu, żeby nie upadali na duchu i na nowo odnaleźli prawdziwych siebie.

tłum. KDK ■

Himnuszéneklés szilveszter éjfélkor

Alig hagytuk magunk mögött az óesztendőt, nemrég virradt ránk Újév napja. Még él bennünk az új esztendő köszöntésének, a szilveszter éjszakai bálozásnak vagy – vérmérséklettől függően – bulizásnak az emléke. A Magyarországra érkező lengyeleket nem sok meglepetés érheti szilveszter éjszaka vagy a frissen beköszöntött év első napján. A magyar és a lengyel népszokások eredendően is sok rokonságot, párhuzamot, azonosságot mutattak egymással, és így van ez a karácsonyi ünnepkör egy héttel később bekövetkező, egy oktávval magasabb „felhangjával". Mégis, „tapasztalatlan" lengyelként az újév-köszöntés csúcspontján, másodpercre pontosan éjfélkor egy furcsa, meglepő, egyeseknek talán mellbevágó magyar sajátossággal lehet szembesülni: a himnuszéneklés szokásával. Nem tudtam kinyomozni, mióta terjedt el ez a szokás a Kárpát-medencében, de egyre nyilvánvalóbbá válik, hogy – ösztönösen vagy tudatosan – mit fejez ki. Idén a magyar televízióban 11 órakor a székely himnuszt is elénekelték. Pontban akkor, amikor a másik időzónához tartozó Erdélyben ünnepelték az Újév beköszöntét. Ott, ahol a székely férfiak éjfélkor zokogva borulnak egymásra, a nagyobb magyar városokban pedig kétszer bontanak pezsgőt, és kétszer lőnek fel tűzijátékot – egyszer helyi idő, egy órával később pedig magyarországi idő szerint. A himnusz éneklése lélekben egyesíti a több országra szétszakadt magyarságot. És erről nekünk, lengyeleknek eszünkbe juthat a nemzeti ünnep, melynek nem sokkal karácsony előtt volt az évfordulója, amely az I. világháború végéhez köthető, csakúgy, mint a magyar nemzet számára végzetes trianoni békekötés, és amely ugyanúgy sorsfordulót jelentett a lengyel nemzet számára, csak ellenkező előjellel: a lengyel nemzet és a lengyel államiság másfél évszázadnyi szétszakítottság után történő újjászületésének az ünnepe a Lengyel Függetlenség Napján. És még az is eszünkbe juthat a himnuszéneklés kapcsán, hogy a hazaszeretet mély átélése is összeköti nemzeteinket. Az a hazaszeretet, amelyről a magyarság híres volt már jóval a romantika kora előtt, amelyet magyar tulajdonságnak neveztek a középkorban a korabeli külföldi kútfők, és amely érzelmileg nem a más népek elleni acsarkodásból táplálkozott, hanem a szülőföld iránti mély és olthatatlan szeretetből. Talán csak egyetlen nép van még Európában, amely történelme viharainak a hatására ugyanilyen mélyen és tisztán képes volt kinemesíteni magában az önzetlen hazaszeretet érzését – ez a nép a lengyel. Mi pedig, magyarországi lengyelek a XXI. század elején lelkileg romokban heverő magyarországi magyarság számára a hazaszeretet kovászává válhatunk, hogy ne csüggedjen el végleg, és képes legyen újból valódi önmagára találni.

Sutarski Szabolcs ■

Święto Bożego Narodzenia – Pasterka.

Tradycyjnie po kolacji wigilijnej w dość licznym gronie spotkaliśmy się na polskiej Pasterce, uroczystej mszy świętej odprawianej w nocy z 24 na 25 grudnia, pierwszej w Boże Narodzenie. Pasterka upamiętnia oczekiwanie i modlitwę pasterzy zmierzających do Betlejem. W naszych sercach my również podążaliśmy ku tym, którzy z różnych przyczyn nie mogli być razem z nami.

W tym szczególnym dniu z radością powitaliśmy w naszej wspólnocie ks. Leszka Kryżę, który zechciał z nami przeżywać Święta.

Poza świętem Bożego Narodzenia obchodziliśmy również inne, mniejsze, acz niezmiernie ważne uroczystości. Imieniny obchodziła siostra Żenia, a Rodzice ks. Karola Kozłowskiego 60-tą rocznicę zawarcia małżeństwa. Życzymy, żeby Dobry Bóg był dla Siostry źródłem siły do pracy i modlitwy oraz radości na co dzień, dostojnym Jubilatom obfitych łask i błogosławieństwa Bożego.

Nabożeństwo dziękczynno-przebłagalne. Sylwester!

W ostatnim dniu roku kalendarzowego zebraliśmy się na Nabożeństwie dziękczynno-przebłagalnym i mszy świętej, aby zastanowić się nad kolejnym przeżytym rokiem, oraz podziękować Bogu za wszystko dobre, które nas spotkało, a za wszelkie słabości i niewykorzystane dary przepraszać. Chcemy z chrześcijańską nadzieją wkroczyć w Nowy 2012 Rok, a nasze troski i nadzieje zawierzyć Świętej Bożej Rodzicielce.

Po Nabożeństwie dziękczynno-przebłagalnym i mszy świętej udaliśmy się do Domu Polskiego, gdzie już tradycyjnie Stowarzyszenie Katolików Polskich na Węgrzech pw. św. Wojciecha po raz kolejny zorganizowało zabawę sylwestrową, na której bawiliśmy się żegnając Stary i oczekując przyjścia Nowego Roku.

Zabawę rozpoczęliśmy kolędą „Przybieżeli do Betlejem pasterze" i tradycyjnie polonezem. Witając Nowy Rok odśpiewaliśmy polski hymn i hymn węgierski „Isten, áldd meg a Magyart" (Boże zbaw Węgrów) i przy toaście szampana składaliśmy sobie wzajemnie życzenia pomyślności w Nowym 2012 Roku.

Mistrzyniom kuchni – Jadzi Ferenczi i Marysi Pál dziękujemy za przepyszne sylwestrowe smakołyki.

Podczas zabawy przygrywał nam zespół na czele z Terenią Csordás i solistką Martą Andrási; gościnnie wystąpiła Ela Csüllög. ■

Barbara Pál

Decemberben a lengyel templomban díszesen megünnepelték a karácsonyt – ünnepélyes éjjeli misével és következő napokra eső szertartásokkal. Erre a meghitt időszakra Kryza Leszek atya is ellátogatott Budapestre. Egyéb alkalmakból is többszörösen elhangzott a jókívánság szava a templomban: Zenia nővér névnapját, valamint a plébános atya szülei házasságkötésének 60. évfordulóját ünnepelték.

A régi év utolsó estéje szent misével kezdődött, mely folyamán köszönetet adtunk minden jóságért melyet az év folyamán megtapasztaltunk, illetve bocsánatot kértünk a ki nem használt lehetőségekért. A templomi szertartást hagyományos szilveszteri ünneplés követte, melyet a szent Adalbert Egyesület szervezett. Éjfélkor elhangzott lengyel és magyar himnusz, és utána pezsgő mellett sok őszinte jókívánság. Külön köszönet Ferenczi Jadziának és Pál Marysiának a fantasztikus szilveszteri ínyencségért, illetve Csordás Tereniának és együtesének, Andrási Mártának és Csüllög Elának – akik fellépésükkel emlékezetessé tették az estét. ■

ford. Sutarski Szabolcs

Oddając głos innym...

Dobiega końca okres przedłużonego świętowania. Najpierw gorączkowo przygotowujemy się na Wigilię i Boże Narodzenie, aby zaraz po nich przenieść swe myśli ku umownemu przełomowi, symbolizowanemu przez zabawę sylwestrową i Nowy Rok. Zmieniając kalendarze, doświadczamy mimowolnie jakiegoś poczucia „nowego otwarcia". Niektórzy z nas podejmują nawet postanowienia noworoczne, których wypełnienie ma zmienić nasze życie w wybranym jego aspekcie.

1 stycznia jest także okazją dla rozmaitych przemówień, prognoz i zapowiedzi. Politycy, przywódcy, liderzy i eksperci chętnie udzielają wywiadów, próbując nakreślić największe wyzwania nadchodzącego roku. W tym dniu tradycyjnie też głos zabiera papież, nawiązując w swym przesłaniu do Światowego Dnia Pokoju, obchodzonego właśnie w Nowy Rok.

Osią tegorocznego przemówienia, Benedykt XVI uczynił problem wychowania młodzieży do służby sprawiedliwości, pokojowi oraz prawdzie i chociaż skoncentrował się na zagadnieniu integralnego wychowania młodzieży, jego przesłanie ma wymiar uniwersalny. Jego adresatami, w moim mniemaniu, nie są wyłącznie rodzice dorastających dzieci. Oczywiście, wychowywanie dotyczy przede wszystkim takich właśnie relacji, lecz do nich się nie ogranicza. Benedykt XVI postrzega wychowawcę, jako „świadka", który gotów jest na ofiarę z siebie samego oraz pierwszy żyje tym, co głosi. Takie postawienie sprawy stanowi wyzwanie dla dorosłych chrześcijan, którzy nie mogą wymigać się od dwóch kluczowych dla całej ludzkości obowiązków: całościowego wychowywania młodego pokolenia oraz indywidualnej formacji permanentnej, tj. ustawicznego samowychowywania.

Wychowanie jest najbardziej fascynującą i najtrudniejszą przygodą życia. Wychowywać – z łacińskiego educere – znaczy wyprowadzać z samego siebie, by wprowadzać w rzeczywistość, prowadzić ku pełni, która sprzyja rozwojowi osoby. Proces ten zachodzi dzięki spotkaniu dwóch wolności, wolności dorosłego i osoby młodej. Wymaga on odpowiedzialności ze strony ucznia, który musi być otwarty i dać się prowadzić do poznania rzeczywistości, oraz ze strony wychowawcy, który musi być gotowy złożyć dar z siebie. Dlatego bardziej niż kiedykolwiek potrzebni są autentyczni świadkowie, a nie zwykli dystrybutorzy reguł i informacji; świadkowie, którzy potrafią widzieć dalej niż inni, ponieważ ich życie obejmuje sfery bardziej rozległe. Świadek to ten, który jako pierwszy żyje tym, co głosi.

W jakich miejscach urzeczywistnia się prawdziwe wychowanie do pokoju i sprawiedliwości? Przede wszystkim w rodzinie, ponieważ rodzice są pierwszymi wychowawcami. Rodzina jest podstawową komórką społeczeństwa. „To właśnie w rodzinie dzieci uczą się wartości ludzkich i chrześcijańskich, które umożliwiają konstruktywne i pokojowe współżycie. W rodzinie uczą się solidarności międzypokoleniowej, poszanowania zasad, przebaczania drugiemu i otwarcia na drugiego". Jest ona pierwszą szkołą, w której otrzymuje się wychowanie do sprawiedliwości i pokoju.

Jedynie w relacji z Bogiem człowiek pojmuje także znaczenie swojej wolności. A zadaniem wychowania jest formowanie do autentycznej wolności, która nie jest brakiem więzów czy domeną wolnej woli, nie jest też absolutyzowaniem „ja". Człowiek, który siebie uważa za absolut, który sądzi, że nie zależy od niczego i od nikogo, że może robić wszystko, co mu się podoba, ostatecznie przeczy prawdzie swojej istoty i traci swoją wolność. A przecież człowiek jest istotą relacyjną, żyjącą w relacjach z innymi, a przede wszystkim z Bogiem. Autentycznej wolności nie można nigdy osiągnąć, oddalając się od Niego. […]

Aby korzystać ze swojej wolności, człowiek musi, zatem wyjść poza perspektywę relatywistyczną i poznać prawdę o samym sobie oraz prawdę na temat dobra i zła. W swoim sumieniu człowiek odkrywa prawo, którego nie stanowi sobie sam, ale któremu musi być posłuszny, a którego głos nawołuje go do miłowania i do czynienia dobra oraz unikania zła, do brania odpowiedzialności za czynione dobro i popełniane zło. Dlatego korzystanie z wolności jest ściśle związane z naturalnym prawem moralnym, które ma charakter uniwersalny, wyraża godność każdego człowieka, stanowi fundament jego podstawowych praw i obowiązków, a zatem, w ostatecznym rozrachunku, sprawiedliwego i pokojowego współżycia między osobami. ■

Wojciech Kozłowski

Átadván a szót...

XVI. Benedek pápa újévi beszédében az ifjúság nevelésének fontosságáról beszélt. Kozłowski Wojciech írásában kidomborítja, hogy egyúttal a nevelés egyetemes jellegét is hangsúlyozta. A nevelő olyan „tanú", aki áldozatkész, és mindenekelőtt tanításával összhangban éli az életét. Ennek megvalósítása kihívást jelent a felnőtt keresztény számára is, melynek szüntelen önneveléssel lehet megfelelni. A latin és a lengyel nyelvben az „edukáció" kifejezés szó szerint a külső valóságba kiállított bensőt jelenti, amely megmutatja a saját lelkében rejlő értékeket, és ezzel másokat is személyiségfejlődésre késztet. Ez mindkét fél részéről felelősséget feltételez – egyik oldalon nyitottságot és készséget a valóság – nevelő közvetítette – megismerésére, a másik oldalon pedig áldozathozatalra. Természetesen az edukáció elsődleges és legfontosabb közege a család. Az ember csak az Istennel való viszonyában értheti meg saját szabadságának a jelentését. A nevelés a valódi szabadság kialakítását célozza, amely egyaránt nélkülözi a szabadság szeretetéből fakadó kötődések hiányát, és a végletesen öncélúvá lett önközpontúságot. Így lehet rátalálni arra a közös valóságra, amelyben – a viszonylagosságot meghaladva – létezik jó és rossz, közös érték, közös felelősség és közös erkölcsiség. ■

ford. Sutarski Szabolcs

POLSKA PARAFIA PERSONALNA W BUDAPESZCIE
Księża Chrystusowcy
Siostry Misjonarki Chrystusa Króla
Lengyel személyi Mindenkor Segitő Szűz Mária Plébánia
Societas Christi pro Emigrantibus Polonis
Krisztus Király Misszionárius Nővérek

1103 Budapest, Óhegy u. 11.
tel/fax: 1 431 84 13
e-mail: plebaniapl@onet.eu
www.parafiabudapeszt.republika.pl

MSZE ŚWIĘTE **w języku polskim**
w niedziele i święta – 10.30 i 18.00
każdy piątek – 17.00

SZENT MISE **magyar nyelven**
vasárnap és ünnepnapokon – 9.00
hétköznapokon – 7.30

CO BYŁO?

MI VOLT?

03.12. W Budapeszcie zebrał się OSMP, a później w siedzibie samorządu odbyło się doroczne zebranie sprawozdawcze z pracy Ogólnokrajowego Samorządu Mniejszości Polskiej.
Budapesti székházában ülésezett az Országos Lengyel Kisebbségi Önkormányzat, utána pedig közmeghallgatás keretében beszámolót tartott tavalyi egész éves munkájáról.

Odbyło się spotkanie ze świętym Mikołajem w siedzibie PSK im. J.Bema. Współsponsorami spotkania były samorządy polskie III, V, VIII dzielnicy Budapesztu.
Mikulás-ünnepséget tartottak a Bem J. LKE székházában. Az ünnepség anyagi finanszírozásához a III., V. és VIII. kerületi LKÖ-k is hozzájárultak.

W sali Centrum Turystycznego Arcybiskupstwa Veszprém Salezianum odbyła się promocja dwujęzycznej polsko-węgierskiej książki polskiego historyka Piotra Stefaniaka o Błogosławionej Jolancie.
A veszprémi érsekség Szalézi Szent Ferenc Kommunikációs Központjában bemutatták Piotr Stefaniaknak lengyel történész Boldog Jolánról szóló kétnyelvű (lengyel-magyar) könyvét.

04.12. Na zaproszenie Stowarzyszenia Katolików Polskich pw.św.Wojciecha, Dom Polski w Budapeszcie odwiedził święty Mikołaj, i otwarta została wystawa szopek krakowskich.
A Szent Adalbert Lengyel Katolikusok Egyesülete meghívására a Mikulás meglátogatta a budapesti Lengyel Házat, egyúttal pedig megnyílt a krakkói betlehemes kiállítás.

10.12. W Tata z udziałem SMP odbywał się Dzień Mniejszości Narodowych.
Tatán a helyi LKÖ részvételével megtartották a Nemzeti Kisebbségek Napját.

Ambasador Roman Kowalski wraz z Małżonką oraz Konsul Anna Derbin zaprosili przedstawicieli osiadłej na Węgrzech Polonii na spotkanie opłatkowe. Obecni byli reprezentanci wielu środowisk polonijnych od potomków przybyłych 300 lat temu do Derenku Polaków począwszy, po najmłodszych członków naszej społeczności. Przybyli pracownicy Ambasady i Instytutu Polskiego, przedstawiciele duchowieństwa, członkowie organizacji polonijnych, polscy samorządowcy, biznesmeni, naukowcy, dziennikarze.
Roman Kowalski nagykövet úr a Feleségével valamint Anna Derbin konzul asszonyval együtt ostyatörési ünnepségen látták vendégül a magyarországi lengyel polónia képviselőit, amelyen a 300 éve Magyarországra áttelepült derenki lengyelség leszármazottaitól kezdve a polónia legifjabb tagjaiig bezárólag számosan vettek részt. Megjelentek többek között a Nagykövetség és a Lengyel Intézet munkatársai, egyházi személyiségek, lengyel szervezetek tagjai, kisebbségi önkormányzatok képviselői, üzletemberek, kutatók, újságírók.

11.12. Odbyło się spotkanie opłatkowe w PSK im.J.Bema, którego współsponsorami był SMP III, V i XI dzielnicy Budapesztu.
16 órai kezdettel ostyatörési ünnepséget rendeztek a Bem J. LKE-ben, amelynek a III., V. és XI. kerületi LKÖ-k voltak a társfinanszírozói.

W siedzibie Instytutu Kultury Węgierskiej w Budapeszcie odbył się wieczór galowy mniejszości narodowych podczas którego wręczone zostały honorowe tytuły „ Pro Cultura Minoritatum Hungariae". Podczas koncertu polską mniejszość narodową reprezentował zespół „Polonez".
A Magyar Művelődési Intézet budapesti székházában nemzetiségi gálaestet rendeztek, melynek keretében átadták a „Pro Cultura Minoritatum Hungariae" díjakat. A rendezvényen a lengyelség képviseletében a „Polonez" együttes lépett fel.

16.12. W Tata SMP i tamtejszy Oddział PSK im. J.Bema zorganizował polonijne spotkanie opłatkowe.
A tatai LKÖ és a Bem J. LKE helybéli tagozata közös ostyatörési ünnepséget tartott.

W Muzeum Węgierskiej Polonii w Budapeszcie otwarta została wystawa dorobku Mariana Józefa Trojana w 80 rocznicę jego urodzin.
A budapesti Lengyel Múzeumban megnyílt Trojan Marian József kiállítása a művész 80. születésnapja alkalmából.

17.12. Samorząd Polskiej Mniejszości w Érd wraz z Polsko-Węgierskim Stowarzyszeniem Kulturalnym w Érd byli gospodarzami tradycyjnego polskiego opłatka. Uroczystość odbyła się w Szkole Podstawowej im. Jánosa Bolyai.
Az érdi Lengyel Kisebbségi Önkormányzat az Érdi Lengyel-Magyar Kulturális Egyesülettel karöltve hagyományos lengyel ostyatörési ünnepséget rendezett, melynek a Bolyai J. Általános Iskola biztosított helyszínt.

W Veszprém w kościele Regina Mundi odbyła się msza polska celebrowana przez ks. Karola Kozłowskiego, a po niej spotkanie veszpremskiej Polonii na plebanii tegoż kościoła.
A veszprémi Regina Mundi templomban lengyel misét celebrált Karol Kozłowski atya. A mise után a templom plébániáján a veszprémi polónia találkozójára került sor.

Stołeczny Samorząd Mniejszości Polskiej zorganizował polonijne spotkanie wigilijne.
A Fővárosi Lengyel Kisebbségi Önkormányzat lengyel vigília ünnepséget rendezett.

W Békéscsabie organizowana była polonijna uroczystość Wigilii Bożego Narodzenia.
Békéscsabán lengyel karácsonyi vigília ünnepséget tartottak.

18.12. W siedzibie SMP w Újpeszcie sprawowana była msza święta z wieczerzą wigilijną.
Az újpesti LKÖ székházában szentmisét tartottak, amelyet vigíliaesti ünnepség követett.

20.12. W Domu Polskim w Budapeszcie odbyło się spotkanie wigilijne dla polonijnych seniorów.
A budapesti Lengyel Házban vigília ünnepséget rendeztek a polónia idős tagjai számára.

31.12. SMP IV dzielnicy Budapesztu zorganizowano Bal Sylwestrowy dla młodzieży.
A Budapest IV. kerületi LKÖ ifjúsági szilveszteri bált tartott.

W budapeszteńskim Domu Polskim odbył się Bal Sylwestrowy.
A budapesti Lengyel Házban szilveszteri bált rendeztek.

MI LESZ?

Uwaga: Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za zmiany dokonywane w w/w programach.
Figyelem: A szerkesztőség a fent említett programokban bekövetkezett változásokért nem vállal felelősséget.
(b.)

28.01. ⋮ 04.02. SNP z Kaposvár organizuje obóz narciarski w Polsce.
A kaposvári LKÖ lengyelországi sítábort szervez.

02.02. o godz. 17.00 w budapeszteńskim Kościele Polskim w święto Ofiarowania Pańskiego (Matki Boskiej Gromnicznej) sprawowana będzie msza święta.
Urunk bemutatásának ünnepén (Gyertyaszentelő Boldogasszony napján) 17 órai kezdettel szentmise lesz a budapesti templomban.

04.02. ↓ 11.02. SNP XVIII dzielnicy Budapesztu organizuje wyjazd wypoczynkowy do Zakopanego.
A Budapest XVIII. kerületi LKÖ zakopánei kirándulást szervez.

04.02. SNP XVIII dzielnicy w Sali Gimnazjum Karinthy'ego organizuje karnawałowy BAL PRZEBIERAŃCÓW dla dorosłych.
A Budapest XVIII. kerületi LKÖ farsangi álarcosbál rendez felnőttek részére a Karinthy Gimnázium nagytermében.

05.02. W Kościele Polskim w Budapeszcie sprawowana będzie msza święta dziecięca, a po niej odbędzie się spotkanie rodziców dzieci, które w tym roku przystąpią do I Komunii Swiętej.
A lengyel templomban gyermekmise lesz, utána pedig megbeszélésre kerül sor azoknak a gyerekeknek a szüleivel, akik idén lesznek elsőáldozók.

11.02. O godz. 15.30 w siedzibie PSK im. J.Bema w Budapeszcie rozpocznie się BAL KARNAWAŁOWY dla dzieci.
15.30-kor farsangi bál kezdődik gyermekek részére a Bem J. LKE budapesti székházában.

O godz. 10.00 w Kościele Polskim w Budapeszcie sprawowana będzie msza święta połączona z sakramentem namaszczenia chorych. Z okazji Światowego Dnia Chorych Stowarzyszenie św. Wojciecha po mszy świętej organizuje w Domu Polskim spotkanie dla chorych i seniorów.
10 órai kezdettel a betegek szentségének osztásával egybekötött szentmise lesz a budapesti Lengyel Templomban. A Betegek Világnapja alkalmából a Szent Adalbert Egyesület a mise után találkozót tart a polónia beteg vagy idős tagjai számára.

13.02. O godz. 17.00 w Kościele Polskim w Budapeszcie odbędzie się msza święta i nabożeństwo fatimskie.
A budapesti Lengyel Templomban 17 órakor kezdődik a fatimai szentmise.

16.02. W PSK im.J. Bema odbędzie się spotkanie z okazji Tłustego Czwartku.
A Bem J. LKE-ben hagyományos találkozóra kerül sor a „Zsíros Csütörtök" alkalmából.

19.02. O godz. 15.00 odbędzie się msza święta w siedzibie SMP w Ujpeszcie i kolęda.
15 órára várják az érdeklődőket az újpesti LKÖ székházában tartandó szentmisére és a kolindálásra.

O godz. 12.00 Polski Ośrodek Kulturalno-Oświatowy (oddział przy ul. Óhegy 11) organizuje otwarcie wystawy malarskiej pt.„ Tajemnice Różańca Świętego".
12 órai kezdettel kerül sor a „Rózsafüzér Titkai" című festőművészeti kiállítás megnyitójára a Lengyel Művelődési és Oktatási Központ Óhegy utcai részlegében.

22.02. W budapeszteńskim Kościele Polskim odbędą się uroczystości Środy Popielcowej rozpoczynającej okres Wielkiego Postu.
A budapesti Lengyel Templomban hamvazószerdai ünnepség lesz, amelylyel megkezdődik a nagyböjti időszak.

23.02. O godz. 18.00 w siedzibie SNP w Ujpeszcie rozpocznie się spotkanie klubowe poświęcone Januszowi Korczakowi. Rok 2012 jest Rokiem Janusza Korczaka.
18 órakor klubtalálkozó lesz az újpesti LKÖ székházában, amelynek a témája Janusz Korczak lesz annak okán, hogy 2012 Janusz Korczak éve lett.

O godz. 17 nastąpi w Muzeum Węgierskiej Polonii otwarcie wystawy malarskiej „Muzyka krajobrazów i barw" Zenobii Siekierskiej, członka Forum Twórców Polonijnych na Węgrzech.
A Magyarországi Lengyel Múzeumban 17 órakor kezdődik Sikierska Zenobia, „Tájképek és színek muzsikája" című festőművészeti kiállításának a megnyitója – a művésznő a Magyarországi Lengyel Alkotóművészek Fórumának a tagja.

25.02. O godz. 10.00 w Budapeszcie na posiedzeniu plenarnym zbierze się Ogólnokrajowy Samorząd Polski.
Budapesten 10 órai kezdettel tartja plenáris ülését az Országos Lengyel Kisebbségi Önkormányzat.

Drogie Dzieci! Szanowni Rodzice!
Serdecznie zapraszamy wszystkich Przedszkolaków i Uczniów klas I - IV na

BAL KARNAWAŁOWY!

Wielkie spotkanie przebierańców odbędzie się
11 Lutego o godz. 15:30
w siedzibie PSK im. J. Bema (V. Budapeszt, ul. Nádor 34).

Kedves Gyerekek! Tisztelt Szülők!
Szeretettel meghívunk minden Óvódást és alsó tagozatos Iskolást a

FARSANGI BÁLRA!

A nagy jelmezes találkozás
február 11.-én, ½ 4-kor kerül megrendezésre
a Bem J. LKE székhelyén (V. Budapest, Nádor u. 34).

Trzech Króli

Ulicami 26 polskich miast przeszły w uroczystość Objawienia Pańskiego Orszaki Trzech Króli by oddać hołd nowo narodzonemu Dzieciątku Jezus. W każdej z tych miejscowości inicjatywa wyszła od ludzi dobrej woli, którzy chcą zrobić coś dla siebie, swoich rodzin oraz lokalnych społeczności. „W ten sposób dajemy świadectwo obecności chrześcijan i zwyczajów religijnych w obszarze społecznym" – mówił metropolita warszawski kard. Kazimierz Nycz. Orszak opowiada historię narodzenia Pana Jezusa w ubogiej betlejemskiej stajence i odkrycia go przez pastuszków i Mędrców ze Wschodu dla świata. Jednak w każdym z miast, w których przeszedł, historia ta mocno nasączona była kolorytem lokalnym.

Orszak ma również charakter charytatywny, w tym roku, podobnie jak i w ubiegłym, datki zbierane podczas Orszaków i koncertów kolęd trafią do stypendystów Fundacji Dzieło Nowego Tysiąclecia, która dba o wykształcenie zdolnych dzieci z ubogich rodzin, fundując całoroczne stypendia. 6 stycznia jest także dniem modlitw w intencji misji i zbiórek pieniężnych na ten cel.

Orszak Trzech Króli narodził się ze szkolnego przedstawienia jasełkowego, a w imprezę plenerową przekształcił się w roku 2009, kiedy w stolicy wzięło w nim udział 10 000 osób.

26 lengyel városban rendeztek betlehemes körmenetet, felidézve a háromkirályok látogatását az Úr megtestesülésének ünnepén. Mindez tanúsítja a lengyel keresztény szokások továbbélését, átitatva a sajátos helyi közeg szellemével. A körmenetek egyúttal karitatív események is, mert alkalmat adnak jótékony célú adománygyűjtésre – most a szegény családból származó tehetséges gyermekek egész éves ösztöndíjának a fedezésére. ■

Kup Pan Giewont! O Finale WOŚP

Tatrzański Park Narodowy zaoferuje słynną górę na sprzedaż. Na jeden dzień będzie można zostać właścicielem Giewontu. Kupno będzie możliwe za pośrednictwem portalu allegro, a wyniki aukcji zasilą konto Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy. Zwycięzca tej licytacji dostanie także pamiątkową statuetkę i ruszy na wycieczkę na „swoją" górę w towarzystwie samego dyrektora TPN Pawła Skawińskiego w dowolnym, wybranym przez siebie terminie…

XX Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy odbył się pod Honorowym Patronatem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Bronisława Komorowskiego. Zdrowa mama, zdrowy wcześniak, zdrowe dziecko, czyli na zakup najnowocześniejszych urządzeń dla ratowania życia wcześniaków oraz pomp insulinowych dla kobiet ciężarnych z cukrzycą. Finał WOŚP to jednodniowa zbiórka publiczna, organizowana przez Fundację Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy. Odbywa się tradycyjnie w drugą niedzielę stycznia każdego roku.

Każdego roku blisko 120 tysięcy wolontariuszy zbiera pieniądze, występujący tego dnia artyści, proszeni są, aby nie pobierali żadnych honorariów. Tego dnia wszyscy starają się, aby jak najwięcej wydarzeń artystycznych, czy też związanych z przeprowadzeniem Finału, odbywało się bez ponoszenia żadnych kosztów.

Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy wydała do tej pory ponad 350 000 000 zł na najwyższej klasy sprzęt medyczny i wyposaża wszystkie szpitale, które opiekują się dziećmi. To dzięki najdrobniejszym nawet wpłatom, jest w stanie podnosić poziom polskiej medycyny dziecięcej i sprawiać, by każde nowonarodzone dziecko, mogło skorzystać ze sprzętu, który – o czym nie można zapominać – nie tylko ratuje życie, ale także służy do diagnostyki czy badań przesiewowych.

Wszyscy mieszkający poza granicami Polski mogą wpłacać darowizny na konto WOŚP:

KOD SWIFT PKO PPL PW
IBAN: PL 58 1240 1112 1111 0010 0944 9739

lub poprzez udział w aukcjach prowadzonych na allegro do 14 lutego. A sprzedać i kupić można cokolwiek: buty Marcina Gortata, pas mistrzowski Dariusza „Tigera" Michalczewskiego, czy wspomniany Giewont… przedmioty unikatowe, jak i „zwyczajne". Nie ważne, czy to będzie samochód, czy kamień znaleziony na pustyni Gobi. Chodzi przede wszystkim o pomoc, o święto i radość wspólnego działania.

Niewyobrażalne sumy zostały zebrane przez zwykłych ludzi dobrej woli. Piękny przykład, na to, że przysłowie grosz do grosza… jest nadal aktualne. A może znajdzie się ktoś, kto pomoże naszej Polonii przyłączyć się do corocznego grania i zacznie organizować sztab na Węgrzech?

Lengyelországban január második vasárnapján rendezik a Nagy Ünnepi Adománygyűjtést. Évente kb. 120.000 önkéntes segít a szigorúan egynapos gyűjtésben, amit gyermekkórházak támogatására, orvosi berendezések beszerzésére fordítanak. Az elmúlt években a gyűjtésért felelős alapítvány már 350 000 000 zlotyit fordított erre a célra. Az előadóművészek ezen a napon nem kérnek pénzt fellépéseikért, és az alapítvány szervezte ünnepi műsorok költségmentesen vonzzák az adományozókat országszerte. Magánszemélyek kis pénzeinek ugyanúgy helyük van itt, mint az olyan „különleges" bevételeknek, amely pl. a zakopánei híres hegycsúcs, a „Giewont" egy napra történő „eladásából" folyik be. Bizunk benne, hogy előbb-utóbb a magyar polónián belül is akad valaki, aki bekapcsolódik a szervezésbe... ■

Na polskich drogach

Po raz pierwszy od czterech lat wzrosła liczba zabitych na polskich drogach.

Podniesienie maksymalnej prędkości na drogach przyniosło wyraźny wzrost liczby śmiertelnych ofiar wypadków. Zginęło w nich 4114 osób – wynika z danych Komendy Głównej Policji, to o 1/9 więcej niż rok wcześniej. Ta liczba może wzrosnąć nawet o 130 osób. Dlaczego? Bo do tej sumy dodaje się tych, którzy umrą w szpitalach w ciągu 30 dni od wypadku. Do tej pory umierała średnio jedna trzecia ciężko rannych w wypadkach. Wzrosła nie tylko śmiertelność, ale też liczba wypadków drogowych. Łącznie było ich 39,4 tys. (o 2,5 proc. więcej niż w 2010 r.).

Te dane zaskakują, bo od 2007 roku liczba wypadków, zabitych i rannych stopniowo się zmniejszała. Do ub.r. spadała średnio o prawie 8 proc. rocznie.

Liczba wypadków wzrosła, choć oddawanych jest coraz więcej teoretycznie bezpieczniejszych autostrad, dróg ekspresowych i wyremontowanych dróg krajowych. Widać jednak, że dobre drogi mogą być odbierane, jako zachęta do szybszej jazdy, a umiejętności kierowców nie są do tego dostosowane. Wpływ na liczbę wypadków miało też, zdaniem specjalistów, podniesienie dopuszczalnej prędkości na drogach ekspresowych o 10 km/h. Ale dopuszczalna prędkość mogła wzrosnąć nawet drugie tyle ustawodawca dopuścił bowiem tolerancję błędu urządzeń pomiarowych o kolejne 10 km/h. Oznacza to, że na autostradzie można bezkarnie pędzić nawet 150 km/h.

Eksperci wiążą też wzrost liczby wypadków z wprowadzeniem w połowie 2011 r. systemu elektronicznego poboru opłat drogowych, tzw. e-myta. Część kierowców ciężarówek zaczęła korzystać z bocznych dróg, by uniknąć opłat. Do wypadków na gorszych drogach może dochodzić np. podczas prób wyprzedzania.

Polska znajduje się na niechlubnym trzecim miejscu w unijnej statystyce zabitych na drogach. Wyprzedzają nas tylko Bułgaria i Rumunia. W Polsce na 100 wypadków ginie 11 osób. W Unii – pięć.

Lengyelországban tavaly megnövekedett a közúti balesetek és ezzel együtt a halálos áldozatok száma (kb. 2,5 illetve 11 %-kal). 2007 óta évről évre csökkenő tendenciát mutattak ezek a számok. Szakértők szerint mindezt alapvetően három tényező befolyásolja: tavaly 10 km/h-val növekedett a maximálisan engedélyezett sebesség a gyorsforgalmi utakon; egyre több az újonnan átadott gyorsforgalmi út vagy felújított főút (ami gyorshajtásra csábít); az elektronikus fizetési rendszer bevezetése óta a teherautók egy része a mellékutakat használja.

ford. Sutarski Szabolcs ■

WAŻNE ADRESY / FONTOS CÍMEK

Ogólnokrajowy Samorząd Polski na Węgrzech
Országos Lengyel Nemzetiségi Önkormányzat
1102 Budapest, Állomás u. 10.
tel.: +36 1 2611798 olko@polonia.hu

Polski Ośrodek Kulturalno-Oświatowy
Lengyel Közművelődési Központ
1102 Budapest, Állomás u. 10.
tel.: +36 1 2611798 olko@polonia.hu

Polskie Stowarzyszenie Kulturalne im. J. Bema na Węgrzech
Magyarországi „Bem József" Lengyel Kulturális Egyesület
1051 Budapest, Nádor u. 34. II. p.
tel.: +36 1 3110216
www.bem.hu bem@bem.hu

Stow. Polskich Katolików na Węgrzech pw. św. Wojciecha Dom Polski
Magyarországi Lengyel Katolikusok Szt. Adalbert Egyesülete
1103 Budapest, Óhegy u. 11.
tel.: +36 1 2626908 adalbert@enternet.hu

Ogólnokrajowa Szkoła Polska na Węgrzech
Országos Lengyel Nyelvoktató Iskola
1102 Budapest, Állomás u. 10.
tel.: +36 1 2612748 szkolpol@polonia.hu

Szkolny Punkt Konsultacyjny – Szkoła Polska przy Ambasadzie RP
A Lengyel Nagykövetség mellett működő Lengyel Iskola
1025 Budapest, Törökvész út 15.
tel.: +36 1 3268306
tel.: +36 70 7013847 polish_school@gazeta.pl

Muzeum i Archiwum Węgierskiej Polonii
Magyarországi Lengyelség Múzeuma és Levéltára
1102 Budapest, Állomás u. 10.
tel.: +36 1 2608023 muzeum@polonia.hu

Polska Parafia Personalna na Węgrzech
Lengyel Perszonális Plébánia
1103 Budapest, Óhegy u. 11.
tel.: +36 1 4318414
www.parafiabudapeszt.republika.pl plebaniapl@onet.eu

Ambasada Polska w Budapeszcie
Lengyel Köztársaság Budapesti Nagykövetsége
1068 Budapest, Városligeti fasor 16.
tel.: +36 1 4138200
www.budapeszt.polemb.net budapeszt.amb.sekretariat@msz.gov.pl

Referat Konsularny Ambasady RP
A Lengyel Köztársaság Nagykövetsége Konzuli osztálya
1068 Budapest, Városligeti fasor 16.
tel.: + 36 1 4138206
tel. dyżurny: + 36 20 4729502
(pomoc konsularna tylko w sprawach losowych, wymagających niezwłocznej interwencji)
www.budapesztkons.polemb.net budapeszt.amb.wk@msz.gov.pl

Instytut Polski w Budapeszcie
Lengyel Intézet
1065 Budapest, Nagymező u. 15.
tel.: +36 1 3115856
www.polinst.hu info@polinst.hu
biblioteka: we wtorki: 15.00-20.00
könyvtár: keddi napokon: 15.00-20.00
bibliotWeka@polinst.hu

Ogólnokrajowa Biblioteka Języków Obcych
Országos Idegennyelvű Könyvtár
1056 Budapest, Molnár u. 11.
tel.: +36 1 3183688
www.opac.oik.hu kolcsonzo@oik.hu

Program radiowy w języku polskim:
„Magazyn Polski" - emisja w soboty, godz. 13.30
MR4 (fale średnie 873 kHz)
Redakcja Polska „Magyar Rádió" zRt.
1800 Budapest, Brody S. u. 3-5.

Polonijna strona internetowa:
www.polonia.hu

LITEROWE MIASTO

Benczes Laura Anita
(2009)

Cześć! Nazywam się Zuzia i mieszkam w Literowym mieście. Dzisiaj, kiedy szłam do szkoły, Teodor, mój przyjaciel miał dla mnie niespodziankę. Biegł do mnie, stanął i dysząc powiedział:

- Zuziu, tragiczny...

- Oj, Teodorze, znowu Cię pies pogonił? Mam nadzieję, że teraz nie odgryzł kawałka twoich spodni?

Teodor odwrócił się obrażony.

- Nie. Gorsze. Ktoś ukradł litery!

Zatkało mnie.

- Kiedy to się stało? - pytałam.

- Już dawno... - wziął wielki oddech - dziesięć minut temu...

Przyszedł Pan Piotr, nasz policjant. Trzymał w ręce szkło powiększające.

- To prawda, Panie Piotrze?

- Tak, niestety to prawda. Zacząłem śledzić, nie możemy czekać do jutra! Jak chcesz pisać testy bez liter?

- Jest w tej tajemnicy coś dobrego też! - poruszyłam brwiami.

Mamusia Teodora, Pani Magda, tamtędy szła do sklepu. W jej torebce huśtał się list. Wyjęła, ale kiedy zobaczyła, że nie zobaczyła nic na liście, krzyknęła. Pan Piotr wszystko jej opowiedział. Zaczęliśmy szukać w całym mieście. Pod drzewami, krzakami, w domu, pod łóżkiem, nawet Teo otworzył mordę jego psa, bo bał się, że jego niegrzeczny pies zjadł biedne litery! Ja wtedy szukałam pod krzakiem, ale ktoś niechcący mnie potrącił. Odwróciłam się, i zobaczyłam małą literkę „a". Tę literkę jeszcze ja pisałam do mojego pamiętnika! Złapałam ją, ale ona wysunęła mi się z rąk jak mydło. Pobiegła do starego parku, do którego już dawno nikt nie chodził. A ja za nią, dysząc, i zobaczyłam dużo literek, które tańczyły, śpiewały, śmiały się.

- Uwaga człowiek! - krzyknęła mała literka „a". Wszystkie litery weszły na drzewo.

- Nie bójcie się, nic wam złego nie zrobię! - powiedziałam.

- Pewnie! Teraz to mówisz, ale jak zejdziemy, to znowu będziemy więźniami!

- Co?

- Bez nas literek nie ma życia, dzisiaj się dowiedziałaś! Ale jak słoneczko wieczorem, my też musimy mieć odpoczynek! Wy możecie po pracy albo po szkole odpoczywać, my dlaczego nie? Chociaż tylko raz w roku!

Wzruszyła mnie ta opowieść. Zaniosłam je do ludzi.

- Gratulacje Zuziu! - powiedziała Pani Magda.
- No, literki, szybko na mój list!

- Nie! - Wszystko opowiedziałam im, i ludzie myśleli i kręcili głowami. W końcu się zgodzili.

- Dobrze! Raz w roku, trzydziestego lutego nikt nie pisze i czyta, nikt nie idzie do szkoły i do pracy.

Odtąd trzydziestego lutego oglądam telewizję z literami, jemy popcorn i nie idę do szkoły. Wszyscy mogą żałować, którzy nie mieszkają w Literowym mieście ! ■

JAŚ I MAŁGOSIA POZNAJĄ ŚWIAT

O samorządzie

Wczoraj podsłyszałam rozmowę, którą prowadziły moje dzieci:

– Słyszałaś Małgosiu jak tata gniewał się na mamę, że znów cały dzień siedziała w samorządzie?

– Tak, słyszałam, ale nie rozumiem, dlaczego tata się gniewał, przecież mama zawsze siedzi w samorządzie – rezolutnie odpowiedziała córka.

– Małgosiu, ale możesz mi powiedzieć, co to właściwie jest ten samorząd? Dlaczego nasza mama nie pracuje, tylko chodzi do samorządu – zainteresował się mój młodszy syn Jaś.

– Coś ty, Jasiu, nasza mama właśnie pracuje w samorządzie.

– Dobrze, to powiedz mi, co tam robi? Nie dawał za wygraną.

Małgosia zaczęła się zastanawiać, ale widocznie niczego nie mogła wymyślić i zaproponowała bratu, że będzie najlepiej, jeśli następnego dnia po prostu mnie o to zapytają. Rzeczywiście, następnego dnia z samego rana dzieci zapytały mnie, co to takiego samorząd. Odpowiedź na to nie była prosta, bo jak tu rozmawiać z małymi dziećmi o polityce w taki sposób, aby zrozumiały. Zaczęłam zatem tłumaczyć, że Węgrom zależy na tym, aby wszyscy ludzie, którzy tu żyją czuli się dobrze – a żyje tu poza Węgrami jeszcze wiele innych narodowości – aby mogli rozmawiać w swoim języku, aby dzieci mogły chodzić do przedszkola, do szkoły, gdzie uczą się i bawią po polsku, aby wszyscy mogli żyć w swojej kulturze. Jednak, ażeby wszyscy byli zadowoleni Węgrzy jeszcze w 1993 roku przegłosowali Ustawę o Mniejszościach, czyli taki dokument, który zajmuje się sprawami tych narodowości, które żyją w tym kraju.

– A ile narodów tu mieszka? zapytała Małgosia.

– Widzisz, narodowości mieszka tu wiele, ale Ustawa, o której wspomniałam dotyczy tylko tych narodów, które żyją na Węgrzech od co najmniej 100 lat.

– Nas też? – wtrącił Jaś.

– Tak, są to Polacy, poza tym Bułgarzy, Chorwaci, Cyganie, Grecy, Niemcy, Ormianie, Rumuni, Rusini, Serbowie, Słowacy, Słoweńcy i Ukraińcy. Wszystkie te narodowości otrzymały prawo do utworzenia własnych samorządów. Samorząd – to takie miejsce, taka organizacja, gdzie każdy naród sam „rządzi" (stąd ta nazwa), czyli sam decyduje o tym, co jest dla niego dobre, potrzebne.

– Mamusiu, to znaczy, że ty rządzisz, co jest Polakom potrzebne ? – zapytała Małgosia.

– Nie, to nie tak jest, odpowiedziałam uśmiechając się. Samorządy mogą powstać w tych krajach, w których jest demokracja, a demokracja to taka forma, gdzie o ważnych sprawach państwa, ludzi, nie decyduje jedna osoba, a poszczególne grupy. W przypadku polskich samorządów mniejszościowych – są to Polacy, którzy żyją na Węgrzech na stałe, lub też Węgrzy, którzy mają polskie pochodzenie.

– Co to jest pochodzenie? – zainteresował się Jaś.

– Widzisz Jasiu, ty urodziłeś się na Węgrzech, twój tatuś jest Węgrem, ja jestem Polką, a ty jesteś Węgrem, ale masz polskie pochodzenie, bo twoja mama jest Polką.

– Aha – pokiwał głową, a Małgosia zapytała: Czy Polacy mają tylko jeden samorząd?

– Nie, mamy samorządy lokalne, czyli takie, które są w danej dzielnicy Budapesztu, w mniejszym mieście czy na wsi, jest też jeden samorząd, którego zadaniem jest praca na rzecz Budapesztu, stolicy Węgier, stąd jego nazwa – stołeczny, mamy jeden samorząd wojewódzki w mieście Miszkolc i jeden samorząd, który działa na terenie całego kraju – ogólnokrajowy.

– Mamusiu, a ty pracujesz w samorządzie ogólnokrajowym, prawda ? To opowiedz nam o tym, co tam robisz – poprosiła Małgosia.

– Bardzo chętnie, ale innym razem teraz musicie się pospieszyć, bo już pora iść do przedszkola i do szkoły.

Halina Csúcs ■